

Nýggi stjórin á
ítróttarparkini í
Keypmannahavn

Páskasólin yvir Kuummiut

Hugtakandi frásøgn um tá
vinmaðurin hjá Tord og Sigrun
doyði og fór
til gravar

Síða 2-4

KØLI- OG FRYSTIÚTBÚNAÐUR

- ráðgeving, søla og tænasta

- Handilskøliútbúnaður
- Skipaskøliútbúnaður
- Køliútbúnaður til
flakavirki
- Ísvirki
- Klímaanlegg
- Reeferkøl

Løggilt kølivirki

FROST

Smyrlisvegur 2 - 100 Tórshavn
Tel 31 12 20 - Fax 31 48 62
e-mail: im@im.fo - www.im.fo

Telefonin svarar alt samdøgrið!

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstspularum til
ídnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Alarmur - Skipsvakt - Vakt
Virðishandan - VIP
Náttarvakt - Sjónvarpansni
Atgongdskontroll
Trygdarráðgeving

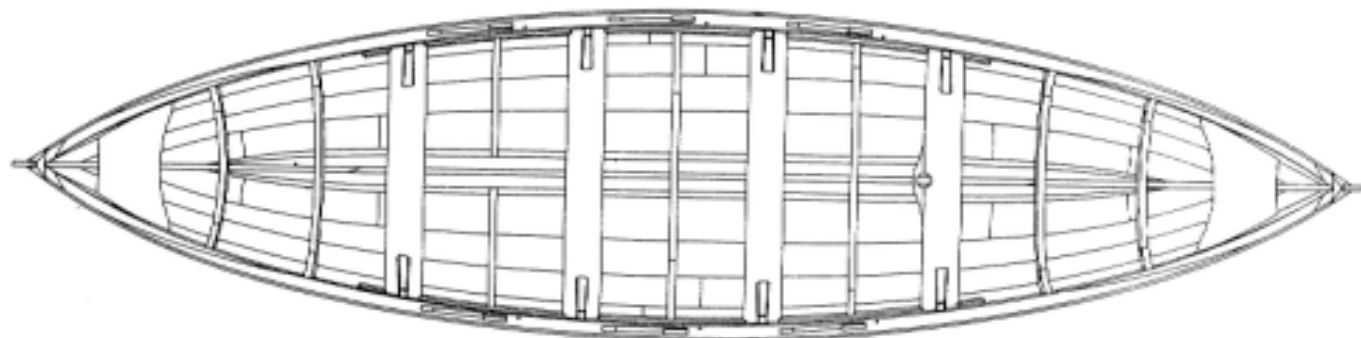
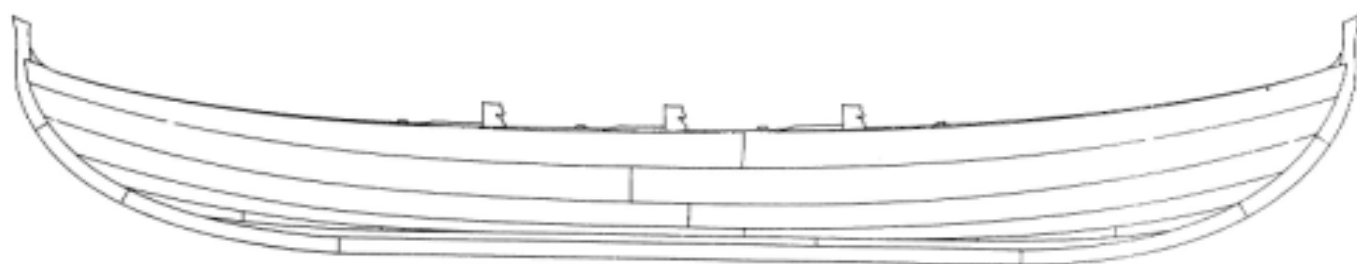

TRYGDARTÆNASTAN
INSNI

211 112

Tín trygd
fyri tryggleika

Bátasmiðir úr Svínoy

Síða 10-16

Vit vóru sjálvsagt við til 100 ára føðingardagin í Svínoy.

Men vit hava nógv annað spennandi tilfar úr Svínoy. M.a. minningarorð
um abba Mallu, sum doyði í 1883. Og um mætið millum Ásbjörg og Poul
Meyer, sum bjargaði henni frá tí vissa deyða fyri nærum 70 árum síðani.

Vitjan á Gøtu fiskavirki úr Hawaii

Ein bólkur av Hawaii fekk,
uttanfyri skrána, høvi at
vitja fiskavirkið í Gøtu.

Síða 17

Samb. ICES er veiðutrýstið lækkað síðan 1996

Bert við vanligum roknikynstri ber til at afturvísa pástandin hjá Fiskirannsóknar-
stovuni um at veiðutrýstið á toski er hækkað síðan fiskidagaskipanina. Tøl frá sjálv-
um ICES vísa at tað er lækkað í miðal.

Vit hava eisini sjónarmið hjá FRS.

Síða 6-7, 18-19

Páskasólin yvir Kuummíut

Hugleiðingar eftir Tordur J. Niclasen

Hesar hugleiðingar hjá Tordi vóru í útvarpinum á páskum. Sjálvt um páskirnar eru væl og virðiliga farnar aftur um halda, vit tær framvegis hava áhuga hjá okkara lesarum.

Sólportrið.

Hesin morgunin var so nógv øðrvísi enn tann, tá kvinnurnar á sinni komu út til grøvina. Tað einasta, hesir morgnar høvdu til felags, var, at tað var **páskamorgun!**

Síðan hendingin í urtagarðinum fór fram, var nógv vatn runnið í ána.

Tær, Maria Magdalena, Jóhanna og Maria, høvdu fylgst við honum, sæð og upplívað umsorgan hansara fyri teim veikum. Hoyrt lívsælu orð av munni hansara, tá hann talaði troystarík orð og minti tey á, at tey ikki skuldu stúra fyri nøkrum. Hann

bað tey hugsa um fuglar himmalsins. Hesar, *sum "ikki sáa, ikki heysta og ei heldur savna í lögur"* -

Hann talaði um kærleika og fyrigving. Hann gjørdi ikki mannamun. Hugsu bara um hinaferðina, tá nakrir fariserar og skriftlærdir komu til hansara, dragsandi við kvinnu, sum tikin var í hori. Hesir sjálvrættvísu kendu lógina, og sambært henni átti hon at verið steinað! Hon var jú tikin í gerðini! Nú vildu teir hava at vita frá Jesusi, hvat hann helt. Teir fingi sum vátan vøtt frammaná, tá hann svar-

aði: *"Tann av tykkum, sum er uttan synd, kasti fyrsta steinin á hana!"* So vóru teir farnir avstað, sum flongdir hundar, ein fyri og annar eftir - og tá hann stóð har einsamallur við kvinnuni, spurdi hann hana: *"Var tað ein-gin sum dømdi teg?"* Hon, sum hevði verið deyðanum nær, svaraði: *"Nei, Harri, eingin!"* *"Heldur ikki eg dømi teg, far avstað og synda ikki longur"* kom milt av munni hansara. Við gleði fór hon avstað, soleiðis hevði ongin maður talað til hennara áður.

Tær minstust eisini hendingina, tá líkfylgið kom eftir bygdargøtuni í Nain. Ein einkja hevði mist sín einasta son. Sorgin nívdí hana at hjartanum. Tá Hann sá hana, tykti Honum hjartaliga synd í henni, fór til hennara og segði: *"Grát ikki"* - fór síðan at bønuni, nam við hana og segði: *"Ungi maður, eg sigi tær, reis teg!"* - So hendi tað ótrúliga! Hin deyði reistist, fór at tala og Jesus gav móðir hansara hann aftur. - Var tað so løgið, at ótti fall á øll har í bygdini? - Var tað so løgið, at tey prísaðu Gudi og søgdu: *"Stórur profetur er risin upp*

Sigrun og Qurduat saman við soni hansara.

millum okkara og Gud hevur vitjað fólk sítt?" - Var tað so løgið, at hetta tosið um Hann kom út um alt Judea og alt landið har um vegir?

Tær skiltu ikki, at hann skuldi mæta so stórarí mótstøðu. Hesin, sum bara gekk runt og gjørdi væl. Hesin, sum livdi lív sítt fyri onnur. Hesin, sum ikki legði byrðar á nakran, men heldur lætti um hjá so mongum.

Men kanska tað var tað, at hann eisini kundi vera so bersøgin. Einaferð hevði hann kallað teir skriftlærdu og fariseararnar fyri ormaavkom, sagt, at teir vóru at líkna við tómar kálkaðar gravir, sum vóru vakrar uttan,

men innan fullar av deyðum beinum og allari óreinsku. Mundi tað vera tí, teir vildu honum til lívs?

Tær høvdu fylgt honum út á Skallastaðin. Tær høvdu hoyrt ákærurnar ímóti honum. Hann var ákærður fyri at villeiða fólk og fyri Gudsspottan. Hann var ákærður, tí hann segði seg vera Son Guds.

Sum rættargongdin fór fram, sást skilliga, at hann var ósekur. Pilatus trein fram fyri fólk og segði: *"Eg finni einki misbrot hjá hesum manni. Tit hava ført henda mann fyri meg, sum ein, ið vill-leiðir fólk til fráfall, og nú havi eg avhoyrt Hann, meðan tit hava*

verið hjá, og eg havi ikki funnið henda mann sekan í nøkrum av tí, sum tit klaga Hann fyri, Heródes heldur ikki, eg sendi tykkum jú til hansara; tit síggja tá, at Hann hevur einki gjørt sum er deyða vert...."

Fólkið, hópurin, læt sær hetta ikki lynda. *"Krossfest, Krossfest Hann!"* *"Burt við honum, gev okkum Barabbas leysan!"* Hetta varð fólksins vilji og fólksins vilji vann frama! Hóast Pilatus royndi at muta ímóti, so varð róp teirra við yvirlutan og loksins fall dómurin.

Pilatus feldi tann dóm, at so skuldi verða sum fólk kravdi og so gav hann Hann upp at verða

Qurduat á eini av sínum mongu veiðuferðum.

Heini og Pætur hjálpa Qurduat at seta görn eftir kópi.

Krossfestan.

Tær stóðu har við krossin, sóu og hoyrdu tað, sum fór fram. Hann hekk á krossinum í miðjunni. Høgrumeðin hekk ein ránsmaður og vinstrumegin ein annar.

Tað fór ein samrøða fram ímillum hesar báðar ránsmennirnir. Tann eini spottaði og segði: *"Ert tú ikki Kristus? Frels teg sjálvan og okkum!"* Jesus svariði ikki! Men hin ránsmaðurin var skjótur at svara: *"Óttast heldur ikki tú Gud, tú sum ert undir sama dómi? Og vit av røttum; tí vit fáa aftur tað, sum gerðir okkara hava uppiborðið, men hesin hevur einki skeivt gjørt."* So segði hann við Jesus: *"Harri minst til mín, tá tú kemur í ríki tínum!"* Svarið, ið hesin fekk var: *"Sanniliga, sanniliga sigi eg tær: Í dag skalt tú vera við mær í Paradísi!"*

Frá Jerusalem til Kuummiut Hóast fjarstøðan millum Jerusalem og Kuummiut var fleiri túsund fjórðingar, so vóru tíðindini um hin krossfesta og upprisna eisini komin á hesar

leiðir fyri langari tíð síðan...

I hesi lítlu bygdini sunnan fyri polarsirkulin var eingin urtagarður, eingin fuglasongur, men sól-in hon var har. Ljósið hevði enn einaferð vunnið á myrkrinum. Várið var komið. Ikki sum í Jerusale, har alt stóð í blóma og angandi urtir og fuglasongur myndaðu gerandisdagin - har berfótt spælendi børn dansaðu runt í gøtunum, har fólk í hópatali leitaðu sær móti Grátimúrinum- skrivaðu á lepa bønir og stungu tær í rivurnar á leivdum Tempulsins.

Í Kuummiut var eingin grátimúrur - hóast nógv tár. Ei heldur berfótt børn, ið dansaðu runt í gøtunum. Men, sól-in, hon var har!

Veturin hevði verið langur og strævin, men nú hevði hann ligið við góðveðri og sólin skein oman og niðan. Fjall og líðir vóru kavaklodd og fjørðurin fjaldur av tjúkkum ísi. Av teim hvítu fløtunum varð sóliskinið kastað aftur, og tú merkti sviðan í eygunum eftir stuttari løtu.

Tað var nakað serligt

yvir hesum morgni, so friðfult, so lívsjáltandi. Kirkjuklokkan ringdi, og tú hugdi út gjøgnum vindeygad - og har stóð hann so trúgvur. Klokkarin ílætin tjóðarbúna. Klokktornið stóð skamt frá kirkjunni og klokkarin stóð, soleiðis sum hann var vanur hvønn sunnu- og halgidag beint undir klokkuni og meistarliga og við góðum handalagi megnaði hann at lata boð um bygd, at halgan stundaði til.

Børnini spældu í kavanum og nakrir dreingir fóru við fúkandi ferð oman brekkuna. Skíkynstrið høvdu teir sanniliga lært.

Í lýsingin vóru teir fyrstu veiðimennirnir farnir til stroks. Líkindini vóru av teim frægu at fara við hundasletu, tí kavin lá fastur og ísurin enn so mikið tjúkkur, at vanda-leyst var á teim flestu vanligu økinum. Tó skuldi tú vera varin, ikki at koma ov nær ískantinum, har sjógvur og ísur møttust!

Mangur hevði havt ringar royndir av hesum. Vinur okkara Ísak hevði verið á veiðiferð eystanfyri bygdina. Hann strídd-

ist við nøkur kópagørn og var farin frá hunda-sletuni. Hetta var ikki nakað óvanligt, tí hundarnir høvdu fingið boð at liggja og bíða, til hann kom aftur. Hann var jú beint í námd. Hvat síðan hendi visti hann ikki, um hundarnir høvdu fingið tev av kópi ella ísbjörn, tí alt í einum, so reisast teir, tóku

dyk á seg og settu kóst beint móti ískantinum-beint móti deyðanum. Hann at renna og rópa, men alt til fánýtist. Hann stóð har og eygleiddi og vitsti, at tók fýrarahundurin ikki aðra leið, so fór hann og fylgi hansara á bláman. Og so varð! Ein ræðulig sjón, tá ein hundurin fyri og annar eftir hvarv gjøgnum ísin. Hetta var í roynd og veru lívsgrundlag hansara sum hvarv. Tíggju hundar, sum hann sjálvur hevði alið upp. Tíggju hundar, sum høvdu fært mangan fongin til húsa. Tíggju hundar, sum vóru álit hansara, sum vóru sterkir, áhald-

Hann var ikki einsamallur, sonur hansara og ein systursonur vóru við.

Niðan brekkuna rann hann við síðuna av sletuni, meðan hann sveiggjaði pískin. Komin nakað niðan á og slættari varð vorðið, kastaði hann seg á sletuna og við fúkandi ferð hvarv hann handan sýnina.

Kirkjuklokkan ringdi fyri aðru ferð!

Um miðdagsleitið var eg farin á sjúkravitjan og á veg aftur til húsa komu synirnir rennandi ímóti mær. Hvat mundi vera áfatt, hugsaði eg við mær sjálvum. Dugdi at lesa í eygum teirra, at alt ikki var, sum tað átti at vera! Teir fingi næstan ikki orðið upp. So kom tað: *Qurduat(KA'DUA) er deyður! Qurduat(KA'DUA) er deyður!* Eg stóð sum steinrunnin. Tað kundi ikki passa! Tað vóru bert fáir tímar síðan, vit sóu hann á veg út á ísin. *"Hvat er hent?"* spurdi eg. Við gráturødd greiddu teir

masku yvir munn og nøs hansara og byrjaði at geva fyrstuhjálp. Tungligt var at koma niðan brekkuna, og loksins náddu vit stiónina. Hann varð borin innar, lagdur á gólvið. Áhaldandi varð fyrstuhjálp givin, kanyl sett í æðr og heilivágur sprændur inn.

Eygnavitni kundi greiða frá, at KA'DUA hevði runnið við síðuna av sletuni og var síðan lopin uppá. Hevði síðan tikið seg til høvdið og var stutt eftir farin til aðra síðuna, soleiðis, at ovari partur av kroppinum og høvdið kom at hanga av sletuni. Høvdið hevði so sligið móti ísinum, meðan hundarnir hildu á at renna. Kenningur, sum sá tilburðin, tók dik á seg og fekk steðgað sletuni.

Var veiðumaður framúr

Her lá so góði vinur okkara KA'DUA. Nakrar skeinir í andlitinum, annars einki at síggja. Hann lá

Á veg á kirkjugarðin. Bolette, unnustan hjá Qurduat, gongur fremst við krossinum.

andi og sum í fleiri ár høvdu sýnt honum trúskap. Har stóð hann einsamallur á ísinum - fjart frá bygda - og græt yvir hesa syrgiligu sjón. Seinri greiddi hann mær frá, at tað var sum at missa ein góðan vin!

Í góðveðrinum hendan páskamorgun høvdu fleiri leitað sær út á ísin norðanfyri bygdina. Her var góð fiskileið, og nú ísurin lá, varð hol høgt ígjøgnum, soleiðis, at fiskast kundi ígjøgnum ísin. Á hesi leið var tað serliga kongafiskur og svartkalvi at fáa.

Vinurin Ka'dua er deyður

Ein teirra, sum var farin á veiðiferð henda morgun var vinur okkar Qurduat (KA'DUA). Vit sóu hann úr stovuvindeyganum, har hann við átta av sínum hundum fór niðan brekkuna. Fýrarahundurin "Bamse" á odda.

frá, at teir høvdu sæð hundasletuna hjá KA'DUA koma heim aftur. Teir kendu hundarnar, men teir sóu ikki KA'DUA. Har var onkur annar, sum førði sletuna. Teir eygleiddu hana og sóu, at hon steðgaði skamt í frá, har hinir hundarnir hjá KA'DUA vóru tjóðraðir. Fólk tyrptust um staðið. Síðani høvdu teir leitað sær oman fyri at vita, hvat var áfatt! Jú, KA'DUA lá har á sletuni - tyktist lívleysur! Vit skundaðu okkum á stiónina, tók "fyrstuhjálps-taskuna", so aftur á dyr. Fylgið kom niðan brekkuna. KA'DUA lá framvegis á sletuni, men hundarnir vóru loystir frá. *Kanska hann allíkavæl ikki var deyður. Hann var jú blaðungur, bert fýrati ára gamal, hevði eftir øllum at døma góða heilsu og var sterkur.* Henda vónarhugsanin stirðnaði, tá eingin puls var at merkja. Legði

her, kaldur, bleikur og við ongum pulsi. Einki hjartaljóð og eingin andadráttur! KA'DUA hevði verið sína seinastu ferð við hundasletuni! Tað kendist so svárt, at vinur okkara nú var farin. Hann var bjóðaður í føðingardag hjá yngra syni okkara, júst henda páskadag. Hann hevði lovað at koma og lyfti síni plagdi hann at halda.

Fyrsta túrin dreingirnir vóru á kópaveiði var saman við honum. Hann hevði lovað ásettan dag at taka teir við - og so hann gjørdi! Hann var veiðimaður burtur av -skaraði framúr. Ikki bert tók hann dreingirnir við sær á veiðiferð. Hann lærði teir eisini kynstrið! Hann lærði teir um hundarnar, hvussu hesir skuldu alast upp, og hvussu teir skuldu handfarast. Á veiðiferðum lærði hann teir kynstrið við pískinum. Ikki tí, ongantíð sást hann

Kirkjan í Kuummiut

Foreldrini hjá Qurduat, David og Esther, til jarðarferðina sitandi á hundasletu.

sláa hundarnar - altíð var tað honum nógmikið at reiggja pískin, soleiðis, at hesin gav ljóð frá sær. Hann gjørði ljóð við munninum og hundarnir aktaðu. Hann segði ávíst orð, so fóru teir til høggru. Annað, so fóru teir til vinstru. Við ávísu orðið og tónalagi fekk hann teir at steðga. Á sama hátt, bara við øðrum orði, fekk hann teir at ganga ella renna um so skuldi verða.

Rætti hundurin mátti vera førarahundurin. Hann legði stóran dent á, at tann rætti hundurin var førarahundur. Ein sum var klókur, ein sum var áhaldin og aktaði væl. Ein sum hinir í fylginum høvdu virðing fyri og sum teir fylgdu.

Á vandaferð var tað lívsneyðugt at hava tann rætta førarahundin, plagdi hann at taka til. Mangan hoyrði tú hann tosað um "Bamse", førarahundurin, sum hevði

roynst honum sera væl. Hann var góður við hundar sínar.

Hann hevði lært okkum at gera kópagørn og kynstrið, tá hesi skuldu setast undir ísinum. So mangan hevði hann ført okkum út á víddirnar eystanfyri bygdina. Hevði síni føstu støð har gørnini vóru sett. Ógloymandi løta, tá dreingirnir finga fyrsta kópin í garnið. Ógloymandi løtur við KA'DUA úti á ísinum.

Vildi sleppa heim aftur. Tað var ongantíð ætlanin, at hann skuldi verða veiðimaður. Hóast faðir hansara hevði lært hann kynstrið, so vildi faðir, at hann skuldi fáa sær út-búgving. Sum ungur var KA'DAU eisini farin til Danmarkar. Hevði verið á skúla á Bornholm, men longdist illa aftur til bygdina. Seinri var hann farin til Tasiilaq og var komin í læru sum elektrikari. Hó-

ast hetta, so longdist honum altíð aftur til heimbygðina - honum longdist til lívið sum veiðimaður. Ikki tí, at tað kastaði so nógv av sær í peningi, men tað var eitt lív í frælsi. Eitt strævi lív, men eitt lív har tú vart tín egni harri. Eitt lív, har tú livdi náttúruni so nær - ein tilvera, har mangan stóð um lívið. Ein spennandi tilvera! Hvussu var tað ikki hinaferð, tá hundarnir tevjaðu seg fram á eina ísbjørn. Hvussu hann í skundi loysti fyra hundar frá og bardagin byrjaði. Hvussu hann við riflu nærkaðist bjørnini, siktandi og skeyt - og bjørnin lá deyð. Kenslan, tá hann nærkaðist bygdina, tá fólk-ið tyrptist um hann, og hann errin kundi greiða frá. Kenslan av at hava sigrað. Tað var lívið!

Stutt áðrenn lærutíðin var lokin, kom hann ein dagin upp at skeldast við arbeiðsgevara sín. Og tá bleiv honum ovboðið. Hann blakaði spakan frá sær, segði, at nú tímdi hann ikki meir. Síðan var kósin sett aftur móti heimbygðini - og dreymur hansara at gerast veiðimaður gjørdist veruleiki. Hevði nú í mong ár búleikast saman við foreldrunum, unnustu síni og syni hennara.

Ongantíð lat tú okkum sita svong. Tað var liðið nakað út á seinnaapartin, tá foreldur hansara komu at síggja hann. Bæði vóru tey komin væl til árs. Mamman áttati og hann nakað yngri. Tey vóru boygd og illa gongd. Strævna lívið frá barnsbeini av merktist á likami teirra. Nú vóru nógv ár síðan hann hevði lagt frá sær. Sum yngri høvdu tey búleikast á lítlum plássi nakað miðskeiðis millum Kappan og Tasiilaq (Angmassalik). Hann hevði verið veiðimaður frá tí hann var stórrur smádrongur. Hon hevði frá barni av tikið lut í øllum tí, sum konurnar hjá veiðimonnum tókust við. Eitt strævið lív, eitt lív í fátækt. Men tey høvdu herbergað sær og sínum við tí, sum havið og náttúran gav.

Hví tey vóru komin til Kuummiut? Tað var ikki við góða vilja teirra! Tað

var tí onnur, sum høvdu tikið avgerð! Mynduleikin vildi tað so, at tey smáu veiðimannasamfeløgini skuldu niðurleggjast og fólk-ið flytast í býin og bygdirnar norðanfyri.

Orðini vóru ikki mong, har tey sótu og kúrdu. Mamman venaði seg og tárini runnu á kinnum teirra. Rúmið fylltist av sorgarkenslu - ein kensla sum breiddi seg um alt húsið. Fólk í hópatali vóru komin at vísa samkenslu og allastaðni runnu tár.

Hin gamli boygdi seg yvir sonin og kysti hann. "Ongantíð lætst tú okkum sita svong", Ongantíð lætst tú okkum sita svong" tók hann uppí saman.

Tey høvdu tikið klæði við sær. Hann skuldi latast væl í til ferðina. Góðar tjúkkar buksur, heitan jakka og tjúkkar styvlar. Ja, væl skøddur til ferðina út á tær ævigu víddir.

Páskamorgun - hóast alt Kirkjukórið, við dekninum á odda, var nú komið. Tvey ljós vórðu tendrað - Deknurin hevði stutta andakt og so ljómadi songurin yndisligt. Vónarinnar glæma skygdi frá ljósinum, tú kendi tað aftur og av heilum huga, tó við aðrari tungu, kundi tú syngja við:

"Sum vársól risur yvir fold, reis Jesus upp úr døkku mold til lívs, so ei finst líki; tí skal alt meðan veröld stár, nú eftir vetur koma vár við gleði í Guds ríki.

Sum fuglamongd í urð og líð við fagnarljómi alla tíð hin bjarta várðag boðar, so tunga hvør, sum syngja kann, lovsyngur deyðans yvirmann, tá páskamorgun roðar.

Sum blómur alla fríðka jørð sum líðir grønkast, grasið grø, tá lýkkan kemur blíða, so blómar alt við Jesus Krist til fólkagagns og gróður vist nú, og sum tíðir líða.

Síðani varð KA'DUA borin út.

Mangan hevði hann tosað um fjøllini vestanvert bygdina. Serliga var tað fjallarøðin, har líka sum ein dalur var ímillum tey tvey. Hetta staðið varð kallað "Sólportrið". Hugtíkin plagdi hann at greiða frá, hvussu hann á sínum mongu veiðiferðum var bergtíkin av tí vøkru sjón, tá sólin roðaði í "Portrinum".

Páskamorgun høvdu kvinnurnar kunngjørt uppreisnina. Hann, ið var komin sum ljós í heimin, hevði sigrað á deyðanum. "Óttist ikki" hevði Hann sagt. "Eg eri uppreisnin og lívið, tann ið trýr á Meg skal liva, um hann

so doyr"

Handan fjøllini, fjart frá bygdini, har eygað ikki rakk, lá "Staðurin, ið ikki tørvaði sól ella mána at lýsa sær, tí dýrd Guds lýsti hann upp - og lambið er ljós hansara."

Tá vinur okkara varð borin út og fylgið fór niðan brekkuna móti kirkjuni, var sólin - Páska-sólin - yvir Kuummiut farin til víða.

Vaktar- &
Bjargingartænastan

Fráboðan um seismikkvirksemi

Sagt verður frá, at seismiskar kanningar verða gjørdar á hesi havleið:

Kanningarøkið er innanfyri fylgjandi knattarstøður.

Úr landgrundsmarkinum norður á 60°38' N 005°20' W eystur á 004°44' W og suður til landgrundsmarkið.

Felagið PGS Exploration kannar økið. Kanningarnar verða gjørdar vegna Amerada Hess og Statoil.

Byrjað verður31.07.2002
Arbeiðið tekur væntandi8 vikur
SkipanavnRamform Valiant
Kallibókst. / HeimstaðurLAGG5 / Bergen
HjálparskipRemus
FiskiveiðiumboðMagni Skaale

Samband fæst við skipið á VHF rás 16.

Upplýsingar um dagligar seismiskar fráboðanir og ávaringar fáast á sjálvvirkandi telefonskipanini 320341, ella á telefon 311065.

Líkfylgið, har Bolette (unnustan hjá Qurduat) stendur við krossinum. Mamman, Esther, sæst sitandi á hundasletuni.

Andras Mortensen vart Ph.D-ritgerð um føroyska bátin

Fríggjadagin 9. februar vardi Andras Mortensen Ph.D ritgerðina "Hin føroyski róðrabáturin - Sjómentir føroy- inga í eldri tíð."

Verjan var á Sjómannsskúlanum, har nógv fólk vóru komin at lurta eftir Andrasi. Hetta er aðru ferð, at ein Ph.D ritgerð verður vard í Føroyum.

Í metingarnevndini sótu Jóhan Hendrik Winther Poulsen, professari

Kirkjubø, Arne Emil Christensen, professari við Universitetið í Oslo og Bjarne Stoklund, professari við Universitetið í Keypmannahavn.

Ein av metingarmonnum Arne Emil Christensen helt, at ritgerðin var so áhugaverd, at hon átti at verið umsett til enskt. Uttanlands eru nógv fólk, sum eru áhugað í bátum og sjómentum.

Gjaldsfrítøka við samlagstryggingini

Í samband við samlagstryggingina hjá fiskimonnum er skipanin sum kunnugt tann, at menn eru tryggjaðir í 180 dagar, aftaná at túrur endar.

Ganga fleiri enn 180 dagar, er møgult at tekna eina framhaldstrygging, og í hesum sambandi eiga menn at venda sær til Føroya Lívstrygging.

Men gerst maður sjúkur, áðrenn um-

rødda tíðarskeið gongur út, skal hann søkja um gjaldsundantøku. Tá kann hann vera verðandi í skipanini upp til 3 ár uttan at gjalda nakað. Er hetta aktuelt, eigur viðkomandi at venda sær til FF ella Lívstryggingina skjótast gjørligt, og í hvussu er áðrenn 180 daga freistin gongur út.

FISKIMÁLASTÝRIÐ
Fiskiveiðieftirlitið

Yviri við Strond 17 · Postsmoga 347
FO-110 Tórshavn · Telefon 35 30 30
Telefaks 35 30 35 · E-mail: fisk@fisk.fl.fo

Maskinmeistarar

Tvey stórv sum maskinmeistarar á skipum okk-ara eru leys at søkja.

Til stórvini krevst maskinútbúgving, vinnubræv, heilsuváttan fyri sjómenn og læknakanning fyri roykkavara.

Kavaraútbúgving er ein fyrimunur, tó eingin treyt.

Løn-, arbeiðs- og setanartreytir sambært sáttmála millum Fíggjarmálaráðið og Maskinmeistarafelagið.

Umsóknir við prógvum og viðmælum skulu sendast til Fiskiveiðieftirlitið, postboks 347, 110 Tórshavn, í seinasta lagi 22. august 2002.

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radioútgerð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgerð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatíons-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatíons Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikatíons	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgerð til GMDSS
SYN og Service,
sum vit eisini gera

SELIR TÚ

skipa- ella bátaútgerð?

So er FF-blaðið einasti holli boðberin, sum fer umborð á skipini – umvegis reiðaríini – hvønn útgávudag.

Gerið eina skilagóða lýsingaravtalu við okkum.

Tlf: 31 15 69

Fax: 31 87 69

T-post: ff-blad@post.olivant.fo

Føroya størsta úrval av handskum

- **Gummihandskar** (t.d. Japan-handskar, Marygold og aðrar special handskar)
- **PVC-handskar** (Center Plast v.m.)
- **Eingangshandskar** (Latex gummi)
- **Arbeiðshandskar** (svínaskinn, oksahúð, o.a.)
- **Sveisihandskar**
- **Wirehandskar**

Stórt úrval
av flaka- og
kryvjingar-
knívum

Eisini fáast
vælumtóktu
knívahvess-
ararnir

Heil- og smásøla
Pf. Herman Winther

Tlf: 361320 · 361620 · fax: 361158 · FO-240 Skopun

Skal skipið vaskast?

Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ

- **Serkunnleiki innan vasking av aptering**
- **Vasking av maskinrúmi**
- **Reinsa teppi**
- **Bona gólv**
- **Reinsa koyggju og forheng**
- **Reinsa gamalt bonivoks**
- **Seyma nýggj forheng**
- **Útvega máttur, brúsuforheng, voksdúkar v.m.**
- **Brúsubakkar "Homequeen vinyl"**
- **Eisini leggja vit nýtt linoleum ella teppi á dúrkið**

Eysturoyar Reingerð

Postboks 41 · FO-650 Toftir · tlf./fax: 44 89 88
fartlf: 22 53 50 · teldupostur: nch@post.olivant.fo

vit hava... ...alt til línu- og snellufiskiskap

Vit senda um
alt landið

- Svøvlalínu frá 3,5 mm til 9 mm. Tygum avgera sjálvur, hvussu langt skal verða millum svøvlarnar
- Stórt úrval av teymum og húkum
- Eisini sjóklæðir frá innast til uttast

TEYMAVIRKIÐ PF

Heiðavegur
FO-620 Runavík
Tlf: 447265
Fax: 448244
Fartlf: 219412

T-postur: teymavir@post.olivant.fo

Tosið tí altíð fyrst við okkum!

Ja takk!

Eg ynski at gerast haldari av FF-blaðnum
fyri bert 50 krónur um ársfjórðingin

Verður sent ópostað - vit gjalda postgjald

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

FF-blaðið · postsmoga 58 · FO-110 Tórshavn

Tlf: 31 15 69 · Fax: 31 87 69

T-postur: ff-blad@post.olivant.fo

Jón Kristjánsson, veiðitrýst og fiskidagar

ICES og Fiskirannsóknarstovan hava **ikki**, sum Jón Kristjánsson vil vera við, roknað og brúkt tøluni frá stovnsmetingunum skeivt. Tað ber til at rokna sum Jón, men sum greitt frá í greinini hjá Peturi Steingrund, førir mátin hjá Jóni Kristjánssyni m.a. til, at veiðan av smáfiski telur mest í úrslitinum, og roknaða veiðitrýstið vil tí skifta ár um ár eftir tilgongdini av ungum fiski.

Løgtingið hevur sett sær fyrri, at í miðal skal veiðitrýstið eftir toski, hýsu og upsa undir Føroyum (tann partur av tøka stovninum í tali, sum verður fiskaður í einum ári) ikki vera størri enn 33%. Hesin setningur (veiðisetningur) er fyrri at tryggja, at veiðitrýstið ikki verður ov stórt, og fyrri at avmarka vððan fyrri, at stovnarnir verða fiskaðir niður. ICES metir, at hesin veiðisetningur er í so høgur, men tað er annað mál.

Veiðisetningurin (33%) er settur eftir mátanum, ICES og Fiskirannsóknarstovan nýta at rokna veiðitrýstið eftir toski hefur í fleiri ár verið hægri enn 33%, og skal Løgtingið halda setningin hjá sær sjálvum, er neyðugt at minka um fiskidagatalið. Jón roknar, við sínum máta, at veiðitrýstið eftir toski er 33% og eftir hýsu og upsa væl minni, og tí er alt í lagi í mun til veiðisetningin, eru hansara ráð. Men hetta er **kreativ bókføring**. Skal mátin hjá Jóni nýttast til at rokna veiðitrýst, so má veiðisetningurin eisini ásetast eftir sama máta, og hann verður tá munandi lægri. Ella við øðrum orðum, sjálvst við mátanum hjá Jóni er fiskidagatalið ov høgt.

Fiskidagaskipanina eru flestu føroyingar nøgdir við. Skipanin hevur sínar fyrimunir og vansar, men fyrri at nýta ágóðan av fyrimuninum, er neyðugt at hava eitt vakið eyga við vansunum. Tann stórsti vanskur er, at við støðugt vaksandi tøkni og kunntleika veksur effektiviteturin hjá flotanum líandi ár um ár, og tí er neyðugt støðugt at minka um dagatalið fyrri at tálma veiðiorkuni. Men hetta tykjast hvørki vinna ella almennu myndugleikarnir at taka í fullum álvara. Síðan skipanin kom, er veiðitrýstið vaksið, og tað er í lötuni alt ov høgt. Higartil hevur tað gingið væl, tí náttúran hevur verið til vildar. Men vendir náttúran, so klárar tøka veiðiorkan við verandi fiskidøgum í heilt fá ár at fiska stovnarnar niður um øll vandamørk.

Vinnan (Fiskidaganevndin) sigur, at av tí, at stovnarnir eru væl fyrri, er ikki neyðugt at minka um dagatalið. Sambært Útvarpi Føroya hava limirnir í Løgtingsins Vinnunevnd somu áskoðan. Men um Løgtingið ikki megner at gjøgnumføra eina átrokandi neyðuga stilling av fiskidøgnum tá stovnarnir og vinnan eru væl fyrri, hvussu skal tað so megna tað, tá stovnarnir eru illa fyrri og hvør dagur á sjónum hjá ov nógvum fiskiførum er fyrri neyðini.

Við áhaldandi at halda fast við sama dagatal, tekur Løgtingið ikki vanskarnar í fiskidagaskipanina fyrri fult. Úrslitið verður, at hon brotnar av sær sjálvum uttan mun til, hvussu nógv vit reypa av henni úti og heima.

Hjalti í Jákupsstovu

Stovnsmetingar og veiðitrýst

- viðmerking til Jón Kristjánsson

*Petur Steingrund,
fiskiørðingur á Fiskirannsóknarstovuni*

Í Útvarpi Føroya 15. juli segði íslenski lívfrøðingurin Jón Kristjánsson, sum er biðin at gera viðmerkingar til stovnsmetingarnar, at Altjóða Havrannsóknarráðið (ICES) hevði roknað veiðitrýstið út á skeivan hátt. Undirritaði gjørdi viðmerkingar til hetta í Útvarpi Føroya sama dag, men av tí, at málið er torgreitt, verður roynt at greiða nærri frá tí í hesari grein. Undirritaði hevur kent seg noyddan at greiða frá útrokningarháttum og øðrum smálutum í ein ávísan mun. Í summum førum eru nágreinlig tøl nýtt í útrokningunum fyrri at vísa, hvussu roknihátturin hevur verið.

Hvussu stovnsmetingar verða gjørdar Fyrst verður toskaveiðan roknað um frá tonsum til tal í hvørjum aldursbólki (sí Talvu 1). Veiðan í tons-um fæst frá Hagstovu Føroya og Fiskimálaráðnum, meðan Fiskirannsóknarstovan hevur tikið prøvar av landingunum, sum vísa støddarbyti og aldursbyti. Til dømis var toskaveiðan í 2001 29 túsund tons, sum svaraðu til 4 milliónir 2 ára gamlar toskar, 3,9 milliónir 3 ára gamlar, 2,1 milliónir 4 ára gamlar o.s.fr. Síðan verður tað mett um, hvussu nógvir fiskar av tí elsta aldrinum og seinasta árinum vóru til staðar í sjónum. Fyri 1993-ársklassan var talið 0,95 milliónir ella 947000 (Talva 1), og verður yvir- litstrolingin hjá Magnusi Heinasyni nýtt til at finna hetta talið. Tal av toski eitt ár áðrenn má tí í minsta lagið hava verið 0,95 milliónir (vóru tilstaðar) +0,86 milliónir (veiddir) =1,81 milliónir. Nú doyggja sjálvandi nakrir toskar av náttúruávim, t.d. etnir av kópi ella hvali, og tí er 1,81 milliónir nakað lítið. Um náttúrligur deyði verður tikið við, gerst úrslitið 2,11 milliónir (sí Talvu 1). Hesin framferðarháttur verður endurtikin fyrri 1999 og heilt aftur til 1995, tá 1993-ársklassin kom inn í fiskiskapin. Tessvegna er stovnsmetingin ikki annað enn at leggja veiðu saman og

justera fyrri náttúrligum deyða.

Úrslit frá stovnsmetingini Tað sæst av Talvu 1, at tað kann vera sera misjávnt, hvussu tilgongdin av 2 ára gomlum toski er tey ymsu árinum. Til dømis var 1993-ársklassin sera sera góður (umleið 43 milliónir), meðan 1995-ársklassin var sera vánaligur (umleið 5 milliónir). Mest verður veitt av einum árs- klassa, tá hann er 3 ella 4 ár. Tað verður ikki veitt so nógv av teimum 2 ára gomlu, tí teir ikki í fullan mun eru komnir inn í fiskiskapin (eru ov innar- laga og eru ov smáir at eta línuøgn í fullan mun). Talva 1 vísir týðiliga tað høga veiðitrýstið eftir toski, sum er 5 ár og eldri. Í 1998 vóru 12 milliónir til av 1993-ársklassanum, í 1999 vóru 5 milliónir, og í 2000 bert 2 milliónir. Toskurin gerst kynsbúgv- in longu tá hann er 3-4 ára gamal og við tí stóra veiðitrýstinum, sum hevur verið eyðkent fyrri árinum eftir at fiskidagaskipanin kom í gildi, hevur megin- parturin av gýtingar- stovninum verið 3-5 ára gamal fiskur. Hetta vil við øðrum orðum siga, at hvør toskur bert hevur møguleika at gýta umleið tvær ferðir.

Veiðitrýst, fyrivarnis fiskideyðatal og fiskidagar Veiðitrýstið er eitt slag av einum lutfalli millum veiðu og stovn. Tað skal ikki blandast saman við roynd, sum er tal av stampum og tal av trol- tímum. Verður nógv veitt av einum ársklassa í mun til tað, sum var til, er veiðitrýstið stórt. Til dømis var veiðitrýstið á 8 ára gamlan fisk í 2001 (1993-ársklassin) 0,74, sum svarar til 52% (sí Kassa 1). Veiðitrýstið á 3-7 ára gamlan fisk ($F_{3,7}$) var sambært rokniháttinum hjá ICES 0,71 (sí Kassa 2), sum svarar til 50%.

Men er $F_{3,7} = 0,71$ ov høgt, ella er tað í lagið? ICES hevur ásett eitt fyrivarnis fiskideyðatal, sum er $F_{pa} = 0,35$. PA stendur fyrri "precautionary approach", sum merkir "fyri-

varni". Toskastovnurin hevur sera lítlan møguleika at verða niðurfiskaður, um veiðitrýstið ikki fer upp um F_{pa} . **Lesarin skal leggja til merkis, at fyrivarnis fiskideyðatalið er ásett soleiðis, at tað kann samanberast beinleiðis við $F_{3,7}$.** Um fiskideyðatalið skal minkast frá 0,71 til 0,35, er neyðugt at skerja fiskidagarnar niður í eina helvt.

Viðmerking til Jón Kristjánsson Jón Kristjánsson førði fram í Útvarpi Føroya, at ICES dugir ikki at rokna prosenttøl út, tí tað ikki ber til at taka miðaltal av prosentum, sum byggja á ymiskt tal av fiski. Hann mælir tí til, at eitt veiðitrýst verður roknað út, sum tekur talið av fiski í hvørjum aldursbólki til eftirtektar. Í Kassa 2 er hetta roknað út, og úrslitið er munandi lægri enn tað, sum ICES kom fram til.

Tað er einki skeivt í at rokna veiðitrýstið út, sum Jón Kristjánsson ger. **Tað avgerandi er, at hann kemur við einum virði, sum hansara veiðitrýst kann samanberast við. Hann kann ikki longur nýta $F_{pa} = 0,35$, tí tað kann bert setast í samband við $F_{3,7} = 0,71$.** Um Jón Kristjánsson til dømis kemur við einum nýggjum $F_{pa} = 0,23$, kemur hann til sama úrslit sum ICES: At fiskidagarnir skulu niður í eina helvt, tí hansara veiðitrýst skal minkast frá 0,46 til 0,23 (sí Kassa 2).

Jón Kristjánsson sigur, at tað ikki er loyvt at taka eitt vanligt miðaltal av fiskideyðatali, sum um tað finnst greiðar reglur fyrri, hvat kann gerast og hvat ikki kann gerast. Slíkar altgaldandi reglur finnast ikki. Tað avgerandi er at at meta um taltilfarið í hvørjum einstøkum føri og síðan gera av, hvussu tilfarið skal viðgerast. Tessvegna er ikki talan um, hvat er loyviligt, men hvat best lýsir taltilfarið. Tað finnst ofta fleiri hættir og hvør hevur sínar fyrimunir og vansar.

Fyrimunurin við at rokna sum Jón, er, at tað eru teir mongu fiskarnir,

sum avgera, hvat úrslitið verður og ikki teir fáu. Ein stórir vansi er tó, at hátturin hjá Jóni vanliga gevur eina alt ov hjartskygda meting av støðuni í fiskiskapinum. Fiskurin kemur ikki fult inn í fiskiskapin fyrr enn hann er umleið 4 ár. Teir 3 ára gomlu fiskarnir, sum jú eru nógvir í tali sambært Talvu 1, eru ikki komnir fult inn í fiskiskapin og tí kemur veiðitrýstið á 3 ára gomlum toski altíð at verða munandi lægri enn fyrri teir eldru aldursbólkar- narnar. Veiðitrýstið hjá Jóni lýsir bert veiðitrýstið á teir yngstu aldursbólkar- nar (3-4 ár).

Ein sera óheppin eginleiki við rokniháttinum hjá Jóni er, at veiðan kann koma frá ávísam aldurs- bólki (4-6 ár), meðan talið í stovninum kemur frá øðrum aldursbólki (3 ár) og sostatt hevur veiðan einki at gera við talið í stovninum. Vit kunnu hugsa okkum ein ríkan mann, sum ongan pening brúkar og ein fá- tækan mann, sum brúkar nógvan pening. Um vit síggja ognirnar og nýtslu- na hjá hesum monnum undir einum, sær myndin fín út. Har er ein stór ogn og ein peningánýtsla, sum er í einum góðum samsvari við ognina. Trupulleikin er bert, at tað er ikki tann sami maðurin, sum eigur pening, og sum brúkar pening. Um vit føra hesa myndina yvir á toska- stovnin, so er "ognin" tann stóra mongd av smáfiski, sum tað ikki er møguligt at fiska og "nýtslan" eru teir eldru fiskar- nir, sum tað er møguligt at fiska.

Vit kunnu taka eitt annað og ógvusligari dømi, at vit fiska tað sama av 3 ára gomlum fiski, sum í 2001 (3,8 milliónir), men **allar** fiskar, sum eru 4-7 ár. Vit hava tá fiskað tilsamans 12,4 milliónir fiskar av 23,6 milliónum ella 53%. Hesin háttur at rokna veiðitrýstið út er als ikki førur fyrri at vísa á ta vanlagnu, sum tá hevði hent við fiskastovninum.

Fleiri orsakir eru til, at tað er týðningarmikið at hava stóran (eldri) fisk í toskastovninum. Eggini

FFblaðið
BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

gevur
MEIRI
MINNI

Ring um lýsingar á tlf. 31 15 69 ella send okkum ein teldupost á ff-blad@post.olivant.fo

hjá stórum fiski hava størri møguleika at klára seg, enn egg frá smáum fiski. Stórir toskur kann eta hvítingsbróðir, svartkjaft og lítla kongafisk, umframt krabbadýrin og nebbasildina, sum smáur

toskur etur. Harvið kann landgrunnurin møguliga bera eina størri nøgd av toski, um toskurin er stórir. Møguleikin er eisini minni at fiska toskastovnin niður, um royndin er avmarkað. Við eini av-

markaðari roynd er støddin á fiskinum størri enn við stórari roynd, og tað átti fiskivinnan í Føroyum at havt áhuga í.

Talva 1.Veiða, fiskideyðatal og stødd á toskastovni 1995-2001.Tøl í feitari skrift vísa tann sterka ársklassan frá 1993. Ramma er sett rundan um tølina fyri aldrarnar 3-7 í 2001, tí veiðitrýstið verður roknað fyri hesar aldrarnar.

Ár	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001		
Aldur	Toskaveiða í tali (túsundum)								
2	2.615	351	200	455	1.288	2.230	4.024		
3	2.716	5.164	1.278	745	1.080	2.812	3.867		
4	2.008	4.608	6.710	1.558	869	834	2.161	Sum	
5	1.012	1.542	3.731	5.140	1.204	455	378	7.522	
6	465	1.526	657	1.529	2.420	719	377		
7	118	596	639	159	477	863	739		
8	175	147	170	118	65	111	449		
9	44	347	51	28	19	8	37		
Tons	23.045	40.422	34.304	24.005	19.906	22.432	28.990		
	Fiskideyðatal (veiðitrýst)							2001	2001
2	0.0696	0.0338	0.0418	0.079	0.1207	0.1256	0.0976	Háttur 2	Háttur 1
3	0.1612	0.1911	0.1658	0.2158	0.2721	0.4188	0.3333	1-e ^{-F}	Veiða/Stovni
4	0.4609	0.4502	0.4068	0.3127	0.4202	0.3495	0.6698	9%	8%
5	0.2802	0.7968	0.8263	0.6342	0.4255	0.4064	0.2635	28%	26%
6	0.3634	0.9056	1.0052	1.0304	0.7118	0.4892	0.7082	9%	44%
7	0.3393	1.1583	1.4005	0.7176	1.1607	0.6015	1.5706	23%	21%
8	0.2139	0.9536	1.4316	1.1697	0.7425	0.9757	0.7426	51%	46%
9	0.3336	0.8619	1.1266	1.0239	0.5741	0.1809	1.1177	79%	72%
								52%	47%
								67%	61%
	Stødd á toskastovni per 1. Januar í árinum (í túsundum)								
2	42.962	11.678	5.403	6.622	12.518	20.881	47.829		
3	20.161	32.809	9.243	4.243	5.010	9.083	15.078		
4	6.009	14.049	22.189	6.411	2.799	3.125	4.892	Sum	
5	4.576	3.103	7.333	12.095	3.839	1.506	1.804	23.626	
6	1.687	2.831	1.145	2.627	5.252	2.054	821		
7	453	960	937	343	768	2.110	1.031		
8	1.004	264	247	189	137	197	947		
9	171	664	83	48	48	53	61		

Jørgen Glistrup vorðin stjóri á "Parkini"

Er tað nakað, sum FF-blaðið ikki er, so er tað eitt ítróttarblað. Tað er ikki fyri at siga nakað ringt um ítróttina. Men tað má vera eitt sindur vælgerandi, at tað finst eitt blað, har tað ber til at lesa um annað enn ítrótt.

Men hesa ferð gera vit eitt lítið undantak, og er høvið tað, at vit løsu í donskum fjølmiðlum, at Ítróttarparkin í Keypmannahavn, sum nógvir føroyingar kenna, hevur fingið ein nýggjan stjóri, og er hesin tann 45 ára gamli Jørgen Glistrup, sum ikki hevur minsta áhuga fyri politikki, uttan tað at hann eins og pápin heldur skattin vera alt ov høgan. Hinvegin verður hann roknaður fyri at vera kønur í tølum og fær tað ummæli, at hann er ein UG-drongur. Hann hevur drúgvar vinnulívs-royndir. Seinastu tíggju árinum hevur Jørgen verið fíggjarstjóri á Carlsberg.

Tað var ikki vandari enn, at vit júst hava havt eina frásøgn frá vitjanini hjá Glistrup familjuni í Føroyum, og høvdu vit eisini mynd av Jørgen Glistrup og hansara.

Tey, sum eru á myndini, eru: Standandi Jørgen Glistrup, konan Gitte, dóttirin 10 ára gamla Annlise. Sitandi eru foreldrini Mogens og Lene.

Tískil fara vit at endurtaka hesa myndina, so vit, mótsatt hinum fjølmiðlunum, kunnu vísa lesarunum nýggja stjóran fyri hesum "mekka" hjá ítróttaráhugaðum.

Kassi 1:

Hvussu F-virðir verða roknað um til %
Tað mest einfalda (**Háttur 1**) er at samanbera veiðuna og talið í stovninum beinleiðis, tað vil siga (veiða í tali í árinum)/(stovnur í tali í byrjan av árinum)*100%. Fyri 8 ára gamlar toskar í 2001 var veiðitrýstið 0,74 (Talva 1) sum gevur 47% (=449.000/947.000*100%). Háttur 1 roknað við, at ein ávísur partur av fiskinum doyrvirðir náttúrligum ávum.

Ein kann eisini rokna prosentpartin út sum (**Háttur 2**): 1-e^{-F}= 1-e^(-0,74)=0,52=52%. Háttur 2 tekur ikki náttúrligan deyða við.

Báðir hesir hættir eru vístir í Talvu 1. Tann seinni hátturin gevur eitt sindur hægri virðir, enn tann fyrri. Tað skal undirstrikast, at hesir tveir hættirnir at rokna fiskideyðatalið um til prosenttøl er bert fyri at geva eina fatan av, hvat fiskideyðatalið F svarar til. Tilmælið frá ICES og Fiskirannsóknarstovni byggir bert á tey upprunaligu fiskideyðatøluni.

Kassi 2:

Hvussu tað endaliga F-virðið (veiðitrýstið) verður roknað út
Tað er óheppið at koma við fleiri virðum fyri fiskideyðatalið til fiskivinnu- myndugleikar í Føroyum, og tí verður bert eitt virði roknað út, sum byggir á aldrarnar 3-7 ár. Aldur 2 verður ikki tikin við, tí fiskurin ikki reiðiliga er komin inn í fiskiskapin og fiskar eldri enn 7 ár verða ikki tiknir við, tí teir eru so fáir og geva tí óálítandi tøl.

ICES-hátturin (óvektað miðaltal): ICES roknað eitt vanligt miðaltal fyri aldrarnar 3-7, tað vil siga F₃₋₇ = (0,3333+0,6698+0,2635+0,7082+1,5706)/5 = 0,71.

Jón Kristjánsson (leggur allar fiskar 3-7 ár saman): Jón roknað eitt miðaltal, har teir nógvu smáu fiskarnir hava mest at siga. So vítt undirritaði kann sýggja, leggur Jón allar fiskar í veiðuni saman (í aldrunum 3-7 ár) og samanber við talið í stovninum (sí Talvu 1): 7.522/23.626*100%=32%. Jón fær úrslitið til 33%, sum svarar til eitt F = **0,45**.

Ein triði møguleiki (vektað miðaltal) - nærum tað sama sum roknihátturin hjá Jóni: Eitt sokallað vektat miðaltal kann eisini roknað út: F_{vektat} = (0,3333*15.078+0,6698*4.892+0,2635*1.804+0,7082*821+1,5706*1.031)/23.626 = **0,46**. Her hava teir nógvu smáu fiskarnir eisini mest at siga fyri úrslitið.

Ein tann fyrsti minnisvarðin í Føroyum, má verða tann í Klaksvík.

Minnisvarðin í Klaksvík

Sum kunnugt eru nógvir minnisvarðar fyri sjólátar kring landið. Ein tann fyrsti man vera tann í Klaksvík, sum varð avdúkaður 29.08.1943.

Bakgrundin fyri hesum minnisvarða var eisini nóg álvarslig. Heimsbardagin leikaði í við

nógvum mistum mannlívum, og sovæl 30-uni sum 20-uni vóru merkt av nógvum vanlukkum á sjónum, sum eisini raktu Klaksvík. Higani vóru eisini fleiri skip farin, t.d. Ernestine í 1930, Fossánes 1938 og Eklip-tika í 1941.

Vit eru so heppin at hava fingið myndir frá hátíðarhaldinum í 1943.

Myndaeigari er Brynhild Absalonsen, Klaksvík.

Brot úr løgmannsrøðuni

Vit endurtaka her tað sum løgmaður á ólavsøku segði um fiski- og sjóvinnumál:

Fiskivinnumál

Í aðalorðaskiftinum í fjør um fyrirtreytir og stevnumið í fiskivinnupolitikkinum varð dentur lagdur á at lýsa tær fyrirtreytir, sum vinnan virkar undir, bæði við atlit á tí regluverki, ið føroyskir myndugleikar hava smíðað, og við teimum ytru umstøðum, sum ávirka vinnuna. Sum stevnuskrá fyri framtíðina og við niðurstøðunum frá orðaskiftinum er fiskivinnupolitiska kós sett í samgonguskjalið hjá samgonguni.

Fleiri broytingar eru framdar í lógini um vinnuligan fiskiskap. Ráðgevingin er umskipað soleiðis, at landsstýrismaðurin nú fær tvey tilmæli at taka støðu til. Annað er frá Fiskirannsóknarstovu ni og annað er frá fiskidaganevndini. Ein fylgissveinaskipan, sum skal bota um trygdina á sjónum og fiskiveiðieftirlitið, er fyrireikað og verður nú sett í verk fyri heimaflotan eisini.

Til tess at gera skipanina við smábátum einfaldari og smíðligari eru útróðrarbátar undir 15 tons nú undantiknir høvuðsregluni um, at øll fiskifør skulu hava veiðiloyvi. Tað merkir m.a., at tá ið fiskirættindi (fiskiloyvi) skulu verða flutt á annan bát, verður treytin framvegis, at fiskiorkan skal ikki verða gjord størri. Loyviskipanin fyri smærru útróðrarbátarnar er nú greiðari og einfaldari, bæði fyri bátaeigarar og umsiting. Arbeitt verður við at gera skipanina einfaldari.

Reglurnar um at avhenda fiskirættindi kann fara fram eitt ár í senn ella endaliga. Egin kvotupartur, egin árskvota og egin hjáveiðikvota kann somuleiðis verða avhendað í eitt ár í senn ella endaliga.

Til tess at tað bara kunnu vera fólk ella feløg, sum gagnnýta síni rættindi, sum skulu kunna avhenda hesi rættindi, er brúksskylda knýtt at fiskirættindunum, soleiðis at høvuðsreglan er, at treytin fyri at avhenda fiskidagar ella kvotur er, at loyvisjavari sjálvur hevur brúkt í minsta lagi

60% av sínum tillutaðu fiskidøgum ella kvotum fiskiárið ella álmanakkaárið frammanundan.

Fiskiskapurin á føroysku landleiðunum

Tilfeingið í sjónum er grundarlagið undir fiskiskapinum á føroysku landleiðunum. Fiskivinnan er ávirkað av náttúrugivnum broytingum. Vantandi vitan um tilfeingisgrundarlagið og havumhvørvið ber í sær, at varliga eigur at verða farið fram. Samvarandi altjóða avtalum skal støðið undir umsitingini av fiskatilfeinginum tí vera fyrivarnisreglan. Hjá okkum er fiskivinna so stórur partur av búskapinum, at fyrivarnisreglan kann ikki virka bara eftir lívfrøðilgum metingum. Samfelagsbúskapurin er viðbrekin, og tí mugu broytingarnar ikki vera ov stórar. Samfelagslig og lívfrøðilig fyrivarni eiga tí at virka saman.

Fiskidagaskipanin er høvuðsamboðið at stýra botnfiskiveiðini saman við loyvisskipanini og økis- og gýtingarfriðingum. Skipanin tænr sínum endamáli, men neyðugt er alla tíðina at stilla veiðitrýstið eftir tí, sum fiskastovnarnir undir Føroyum bera. Hildið verður fast um fiskidagaskipanina, sum høvuðsamboð at stýra botnfiskaveiðini á landleiðunum. Málið er, at allir skipabólkar koma undir dagaskipanina.

Fiskiskapur aðra staðni og millumtjóðasamstarv
Ein týðningarmikil partur av inntøkugrundarlagnum hjá fiskivinnuni eru tey rættindi, ið føroyskir myndugleikar samráða seg fram til við onnur lond, bæði sínámillum og í millumlandasamangangi.

Umleið helmingurin av føroysku veiðini verður fiskaður aðrastaðnis enn á føroysku landleiðunum, og umsiting av nógvum av hesum stovnum fer fram í samstarvi við onnur lond. Bindandi millumtjóða samstarv er tí treytin fyri burðardyggar umsiting við ferðandi fiskastovnum. Frá náttúrunnar hond er fiskiskapur misjavnur. Tað hevur

alstóran týðning, at vit hava sínámillum fiskiveiðisáttmálar við onnur lond á høgum stigi um fleiri fiskasløg, so at broytingar í fiskiskapi á einum øki ávirka samfelagið sum minst.

Fiskivinnusamráðingar
Sínámillum fiskiveiðisamráðingarnar fyri í ár hava gingið rímiliga væl. Botnfiskakvoturnar í Barentshavinum eru hægri í russiskum sjógvi og nakað hægri í norskum sjógvi. Kvoturnar í ES sjógvi eru tær somu, undantikin er svartkjaftakvotan, sum semja ikki fekst um. Í grønlandskum og íslenskskjógvi er kvotastigið óbroytt.

Fiskimøguleikarnir eftir uppsjóvarfiskasløgum eru enn góðir, men vísindaliga ráðgevingin ávarar serstakliga um støðuna hjá svartkjaftastovninum, sum er í vanda av ov stórum veiðitrýsti. Her má havast í huga tann alstóra týðning, sum hesin stovnurin hevur fyri samfelagið. Tí mugu strandalondini semjast, so tað framvegis fer at lona seg at fiska svartkjaft bæði hjá føroyingum og hjá teimum londum, sum fiska henda stovn í føroyskum sjógvi. Strandalondini hava havt 10 samráðingarumfør um at semjast um svartkjaftin. Eitt uppskot um veiðisetning er gjørt, men enn er ikki semja um mest loyvdu veiði og um býtið millum strandalondini. ES, Føroyar, Noreg og Ísland hava sett sær sína egnu kvotu fyri 2002.

Norðhavssildin og makrelstovnurin eru væl fyri, og vísindaliga ráðgevingin mælir til at halda fram við sama veiðisetningi. Strandalandaavtalurnar um makrel og norðhavssild eru gjørdar eftir tí veiðisetningi, sum semja er um at fremja, og ásetingar eru gjørdar um fiskiskapin á víðum havi í NEAFC. Føroysk laksaveiða kann halda fram eftir somu ásetingum sum í ár.

Í NEAFC er enn ósemja um, um partur av tí kongafiskinum, sum er í Irmingarhavinum, er partur

av kongafiskatilfeinginum á landgrunnunum hjá Grønlandi, Íslandi ella Føroyum. Kanningar verða støðugt gjørdar til tess at staðfesta lívfrøðiliga sambandið. Føroyar gera kanningar á hesum øki.

Fyri Føroyar hevur rækjuveiðan í NAFO skipanarøkinum stóran týðning, serstakliga á 3M (Flemish Cap). Kanada hevur stongt sínar havnir fyri føroyskum skipum orsakað av føroyska rækjuveiðini á 3L (Grand Bank). Roynt hevur verið at fáa viðurskiftini í rettlag aftur og strangari eftirlitsreglur verða innfórdar á hesi leið, men samstundis ætla Føroyar at seta sína egnu kvotu á 3L. Hóast heildarveiðan hjá føroysku rækjuskipunum er nógv vaksin seinastu árin, so er prísurin so lágur í dag, at útlitini hjá rækjuskipunum eru sera vánalig.

Hvalamál
Landsstýrið heldur fast við, at súgdjór í havinum verða gagnnýtt á burðardyggan hátt og virkar fyri meiri samstarvi við aðrar tjóðir á hesum øki. Dentur verður lagdur á viðurskifti, sum ávirka hval og kóp.

Føroyska millumlandasamstarvið um burðardygga umsiting við súgdjórum í Norðuratlantshavi fer fram í NAMMCO. Samstarvið fer fram sum ásett í havrættarsáttmálanum, har karmur er gjørdur um vísindaligt samstarv, sum skal tryggja at súgdjórin í føroyskum sjógvi verða gagnnýtt. Enn er eingin endalig semja gjord millum limalondini í Altjóða Hvalaveiðiráðnum (IWC) um eina framtíðarskipan fyri vinnuligari hvalaveiði. Tískil er fyribils steðgurin fyri allari vinnuligari hvalaveiði, sum samtyktur varð í 1982, enn í gildi, hóast fleiri stórhvalastovnar, ikki minst á okkara havleiðum, væl tola at vera gagnnýttir.

Spurningurin er, hvussu leingi tað loysir seg at halda fram við at royna at fáa IWC til at virka sum umsitingarstovnur, tá ið fleiri limalond forða eini

veruligari loysn. Vit hvalaveiðitjóðir í Norðurhøvum hava NAMMCO sum millumlandafelagsskap, ið er førur fyri at røkja tær uppgávur, sum IWC ikki verður brúkt til, nevnliga at samstarva um burðardygt at gagnnýta stórhvalin. Hetta krevur, at limalondini í NAMMCO, sum hava hvalastovnar í felagi, eru samd um at nýta stovnin til endamálið.

Føroyar og hini NAMMCO limalondini, Noreg, Ísland og Grønland, fara í vetur at tosa sínámillum um støðuna í altjóða samstarvi um hvalaveiði og móguleikar fyri at menna og styrkja støðuna hjá NAMMCO í hesum samangangi.

Heimsráð fyri Hvalaveiðifólk (world Council of Whalers) heldur aðalfund í Føroyum í sept. í ár í samstarvi við Grindamannafelagið, sum er limur í Heimsráðnum. Umboð úr Føroyum hava seinastu árin verið á aðalfundum hjá felagsskapinum, sum áður hava verið í Kanada, Íslandi og Nýsælandi.

Við at halda fundin í Føroyum fáa vit víst okkara áhuga í at samstarva við onnur og at styrkja sambond millum lond og samfeløg, sum hava felags áhuga í at varðveita síni rættindi til at gagnnýta havsins tilfeingi á burðardyggan hátt.

Fiskiveiðieftirlit

Við tveimum skipum er fiskiveiðieftirlitið og bjargingartænastan nógv betri. Eftirlitið á sjónum fevnir eisini um eftirlit í altjóða sjógvi sambært teirri víðkan, sum NEAFC og NAFO hava sett í verk. Tyrtiltilbúgvingin er samskipað við tyrlutænastu til bjarging, fiskiveiðieftirlit, sjúkraflutning og ferðaflutning.

Fylgissveinaeftirlit verður sett í verk fyri øll føroysk og útlendsk skip eftir eini tíðarætlan, sum heimild er fyri at seta í verk nú. Fyri at menna trygdina, er ætlanin at víðka hesa skipan so hvørt fyri øll skip á øllum havleiðum.

Tilbúgving

Tilbúgvingarverkætlan Fø-

oya er endað. Frágreiðingin frá verkætlanini er liðug og verður politiskt viðgjord í heyst. Samanumtikið hevur gingið væl, og nógv mál eru nádd. Tó eru nakrar av týðningarmestu fortreytunum, serliga viðvíkjandi lógararbeiðinum, tilbúgvingarumsiting og myndugleikaheimildum, ikki greiddar. Hetta arbeiðið verður ætlandi framtæsta ár.

Fiskimálaráðið hevur skipað Sjóbjargingarstøðina, ið tekur sær av at samskipa bjarging og leitning á sjónum. Tyrilskipan við nýmótans leiti- og bjargingarútgerð, ið røkkur allar partar av føroyskum sjógvi viðvíkjandi leitning, bjarging og sjúkraflutningi, hevur verið virkin í eitt ár. Fyrireikað verður ein skipan við læknum og bjargarum við serligari útbúgving, ið kunnu fara út við tyrilunum.

Ein skipan at basa dálking verður at seta í verk. Komin er nýggj oljubasingarútgerð, og upplæring er farin fram í hesari útgerð, har bjargingarfeløg, slökkilið og Fiskiveiðieftirlitið hava verið við. Hóast kommunurnar hava ábyrdina av oljubasning við strendurnar, so eru fleiri kommunur ikki fýrar fyri at loysa eina so krevjandi uppgávu. Tí verður arbeitt við at fáa eina leiðsluskipan í Fiskimálaráðnum, ið kann stuðla kommununum.

Bjarging og samskipan á landi eru umfatandi. Partarnir og myndugleikarnir eru nógvir. Sambært lóg hevur lögreglan samskipandi uppgávurnar. Verkætlanin mælir til, at gjord verður ein skipan, har allir partar í tilbúgvingini arbeiða eftir somu skipan.

Týðandi partur av tilbúgvingarskipanini eru sjúkraliðini, ið eru skipað við fólki úr heilsuverkinum og bjargingarfeløgum í sýsluni. Sjúkralið í øllum sýslum eru nú skipað og upplærd uttan í Suðurstreymoy.

Dentur verður lagdur á, at menna og stuðla sjálvboðnari bjargingartilbúgving. Fleiri venjingar hava verið bæði á sjógvi

Fleiri myndir frá meslingagrindini

Í næstseinasta blaði høvdu vit eina áhugaverda frásøgn frá meslingagrindini í Norðragøtu í 1935. Men tað, sum var serstakliga áhugavert, vóru tær myndir, sum vit høvdu í hesum sambandi. Hesar myndir høvdu vit úr myndasavninum hjá Onnu Hansen, sum var ein partur av søguni um meslingagrindini. Hon gjørdist sjúk og mun-

di siglt av, men kom fyrri seg aftur. Hetta eru myndir, sum er sera áhugavert siðsøguligt tilfar. Nú hava tey hjá Onnu funnið tvær myndir afturat, og eru hesar sera klárar. Hesar verða tískil endurgivnar her.

Um nakar kennist við nakran av persónum á myndunum vilja vit fegin frætta.

og landi, sum hava sýnt stóra framgongd á øllum tí føroyska tilbúgvingarøkinum. Ein framgongd, ið bara kann verða varðveitt við støðugum útbúgvingum og venjingum.

Sjóvinnumál

Til tess at lúka IMO-krøv um betri eftirlit við handils- og fiskiskipum eru tiltøk sett í verk við tilhoyrandi fyriskipanum. Nýggjar reglur um vaktarhald á skipum, og um serlig útbúgvingarkrøv hjá teimum, ið sigla við ferðamannaskipum, eru settar í gildi. Skipanin um trygdarskeið fyri sjómenn gongur eftir ætlan, og nógv virkseimi er á trygdarmiðstøðini í Klaksvík.

FAS-skipanin er tikin upp, og arbeitt verður við at gera hesa skipan betri, til tess at fáa fleiri útlendsk skip undir føroyskt flagg og at bøta um støðuna hjá flotanum, sum nú er.

Skipaeftirlitið

Hin 1. januar 2002 varð Skipaeftirlitið yvirtikið

sum føroyskt sermál. Skipaeftirlitið er skipað í Fiskimálaráðnum og skal vera í Vágum eftir hálvan august í ár. Bygningurin er innrættaður til endamálið, og fær Skipaeftirlitið við hesi loysn góðar arbeiðsumstøður.

Arbeiðið hjá Skipaeftirlitinum er ógvuliga fjøltáttað og víðfevnt. Fyri at gera so dygdargott arbeiði sum møguligt, er neyðugt, at samstarva við feløg og myndugleikar bæði innanlands og uttanlands, og uppbyggja sambond, ið kunnu vera hent hjá øllum pørtum.

Fyribils arbeiðið hjá Skipaeftirlitið sambært donskum forskriftum, men forskriftirnar verða føroyskaðar eftir tørvi.

Lógin um trygd á sjónum heimilar landsstýrismanninum at løggilda persónar og klassafeløg at fremja ávísar uppgávur viðvíkjandi tekniskum eftirliti við skipum, eitt nú eftirlit við radioútgørd. Arbeitt verður við at gera kunngerðir m.a. um arbeiðsumhvørvið um borð.

Í sambandi við at klassafeløgini gera lógarkravd sýn fyri skipaeftirlitið, verða hesi sýn fyribils gjørd sambært avtalu, sum danska Sjóferðslusýnið hevur við klassafeløgini. Av tí at danski flotin er so nógv øðrvísi samansettur enn føroyski flotin, er neyðugt at gera eina føroyska klassaavtalu. Hetta arbeiðið verður væntandi liðugt beint eftir ársskiiftið.

Setningur landsstýrsins er at yvirtaka vitaverk, veðurtænastu og uppmærking.

Hundur uppstillaður til lögtingsval!

Hendan søgan er ikki úr Føroyum. Men við tí skili sum er, hevði tað kanska ikki verið verri!

Søgan er úr USA, har hundurin Percy hevur ætlanir um at stilla upp sum valemni fyri republikanska flokk-in, tá kongressval verður í heyst. Percy, sum er fimm ára gamal og er ein blanding av einum collie og

einum týskum seyðahundi, savnar her undirskriftir í Florida. Eigarin hjá honum, Wayne Genthner, sum sæst aftanfyri, sigur, at Percy stillar upp sum mótmæli móti ørskapi og óráttvísi í amerikanskum politikki, sum t.d. valstuðulsskipanini, sum ger tað ómøguligt hjá vanligum fólki at stilla upp.

J. PATURSSONAR GØTA 18

Vit klippa eftir TÍNUM høvdi

Ásbjörg og hennara bjargingarmaður

Vit hava fleiri ferðir fyrr greitt frá søguni um Poul Meyer Olsen, tá hann sum 15 ára gamal bjargaði 3 ára gomlu Ásbjörg frá tí vissa druknideyðanum út fyri lendingina í Svínøi.

Men hesa ferð kunnu vit vísa mynd av teimum báðum saman. Hendan fagnardagin í Svínøi kemur Annika Justinussen og líður mær í oyrað, at Ásbjörg situr inni í Yvirstovu saman við systur og systurdóttir.

So vit avráddu at fara niðan til Poul Meyer og

Solveig, og her fekk eg søguna, sum Ásbjörg minnst hana.

Forsøgan er tann, at Hjalmar Hátún var lærari í Svínøi frá 1924 til 1938. Hann legði dent á at læra børnini at svimja. Til hetta endamálið var ein svimjihylur gjørdur nærindis bygdini.

Hetta kom rættiliga Hjalmar til góða hendan dagin í 1935, tá Ásbjörg fór á bláman niðri í fjørni. Hóast hon bert var 3 ára gomul, minnst hon hendan dagin so sera væl. Hon minnst klárt, meðan

hon lá á sjónum, at svínøyingar fóru at draga bát. Men tá báturin var drigin, vóru ongar árar, so farast mátti niðan í bygdina eftir árum. Hetta tók sjálv-sagt drúgva tíð, sum kundi gerast avgerandi fyri møguleikanum at bjarga gentuni. Men tá kemur tann 17 ára gamli Poul Meyer leypandi. Hann var longu av bestu svimjarum, og hjá honum var einki at bíða við. Hann legði á bláman og svam út til Ásbjörg, og fekk hana til lands. Tá var hon illa stödd, og bæði, minnst hvussu hon tók fast um hálsin á Poul, so hann mundi mist ondina.

Tað, sum Ásbjörg annars minnst, er, at tá hon er á veg niðan í lærarahúsinu, kemur pápin stórlæypandi í berum undirbuksum. Hetta helt Ásbjörg vera sera flovisligt, og hon spurdi pápan, hví hann ikki var ílatin: "Ja, men eg komi jú at bjarga tær!" Tá hevur pápin sæð tilburðin frá lærarahúsinu, sum eru ovaliga í bygdini, og hann er lopin avstað, sum hann stóð.

Árið eftir fekk Poul Meyer Carnegie heiðurslønina fyri sítt bragd. Eisini fekk hann 300 krónur, sum tá var ein hálv ársløn hjá fiskimanni.

Tað er ikki so lægið at hendan hending hevur givið eitt inniligt samband millum tey bæði, og merktist hetta henda dagin. Ásbjörg minnst eisini, at hon vildu sleppa at bjóða Póli "nissugreyt", t.v.s. rísgrøyt, fyri ómakin! Sjálvt um vit hava nevnt tað fyrr, vilja vit endurtaka eitt annað bjargingarbragð hjá Póli. Tað var undir krígnum, at svínøyingar varnaðust eina gummiballu uttanfyri lendingina. Hetta var tilfar, sum kundi nýtast til at gera gummiskógvar burtúrur, og hesum var stórir tørvur á tá á døgum.

Teir flotaðu bát, men í tí at báturin verður leysur, verður ein maður fastur og fer á bláman. Hann fer undir, og Pól hugsar, at her má okkurt gerast, og hann greiðir frá: "Eg meddaði eftir, hvar hann mundi vera. So krøkti eg fótturnar fastar í bekkin, og so rendi eg høvdið niður í sjógvin. Tað skal nevast her, at Poul Meyer er av størstu monnum, so hann rakk rættiliga langt niður. So heppið var tað, at hann kom beint á mannin, og fekk hann háláðan upp, so hann fekk tikið fast í bátin. Tá var neyðugt at rógva út frá og so taka

Her sæst Poul sum drongur saman við sínum systkjum Olivur, Marin og Rigmor.

mannin inn. Pól heldur, at her má ein hægri makt hava verið uppi í. Men dirvi og skil hjá Poul man eisini hava átt sín part.

Annars býr Ásbjörg í Noregi, og hevur gjørt tað í mong ár. Hon býr í Asker, sum er ein forstaður til Oslo. Hon er sera fegin um hetta høvið at koma til Svínøiar, har hon annars hevur so mong barndómsminni.

Annars er Poul sera treystur. Hann er 84 ára gamal. Hann lá leingi á sjúkrahúsi einaferð í fjør, og tað var so avgjørt einigin, sum væntaði at síggja hann í Svínøi aftur. Men

til várs var hann aftur í heimbygðini og hann og Solveig vóru eisini í føðingardegnum hjá Mallu.

Poul hevur verið fiskimaður alla sína arbeidstíð, og hevur hann verið kokkur. Og tað sigst ein góður kokkur!

Annars er Poul ættaður úr kongshúsunum Úti í Bø. Foreldrini hjá honum vóru Hanus og Karin, sum var systir Mallu. Hon er tiskil mostir Poul. Annars er Poul eisini systkinabarn til Jukim Olsen og Rasmus Olsen.

ó.

Her síggja vit tey bæði Ásbjörg og Poul. Millum tey hómast á veggnum heiðursbrævið frá Carnegie, sum Poul fekk fyri at bjarga Ásbjörg.

Her síggja vit Hjalmar Hátún á eini útferð, har hann ber hátt bæði Dannebrog og Merkið.

Skúlabørn á Svínøi á helst somu útferð.

FFblaðið
 BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

Ring um lýsingar á tlf. 31 15 69
 ella send eitt fax á 31 87 69

gegur
MEIRI
 MINNI

Abbi Mallu smíðaði 300 bátar

Tað hava verið bátasmiðir í minst 5 ættarlið í ættini hjá Mallu. Og teir hava verið merkismenn. Her verður eisini greitt frá um Múlabátin, sum pápi Mallu smíðaði.

Tá ein skrivar um siðsøgulig viðurskifti, er tað pussigt, hvussu tilvildin kann opna heilt nýggjar dyr á økinum, sum skriv- að verður um.

Í seinasta blað høvdu vit eina drúgva umrøðu av Mallu Jacobsen í Svín- oy, sum júst er vorðin 100 ár. Og í hesum blaðnum hava vit so aftur drúgva frásøgn frá sovæl føðing- ardegnum sum frá øðrum viðurskiftum í Svín- oy, sum vit meta hava áhuga hjá lesarunum.

Kiwanis-klubb-ur hevur árliga eina lutaseðla- sølu, har høvuðsvinning- urin er ein føroyskur bát- ur. Teir biðja hvørt ár ymiskar bátasmiðir gera ein bát. Vinningurin av luta- seðlasøluni fer til ymisk vælgerandi endamál, sum klubb-urin stuðlar.

Beint undan og á ólav- søku var "ársins bátur" sýndur fram ymsa staðni í Havn. Í ár er talan um ein bát, sum er smíðaður av Andrass Joensen, sum er ættaður av Húsum, sonur Fridu og Geila-Jóannes. Andrass er tiskil beiggi Jákup Monrad Joensen, sála, sum var okkara álitis- maður í Kallsoynni í nógv ár.

Men so varð eisini upp- lýst, at hesin bátur var gjørdur eftir "Múlabáti- num", sum fyri einum 100 árum síðani varð bygdur av Pól í Yvirstovu í Svín-

oy. Hesin Poul var pápi Mallu, soleiðis sum tað eisini varð umrøtt í sein- asta blað. Tiskilt var hetta sera aktuelt, tá hugsað verður um stóra føðing- ar- dagin hjá dóttirini.

Eg setti meg so í sam- band við Andrass at fáa meira at vita um henda bát. Tá vísti tað seg, at Andrass er ein rættiligur granskari, sum liggur inni við einum hópi av tilfari av ymiskum slag og eisini tilfar, sum hevur samband við henda bátin og mann- in, sum hevur bygt. Hann hevur eisini skil á ættini hjá bátasmiðunum í hesi ætt. Annars er Poul í Nornastovu langabba- ella ommubeiggi Andrass. Hann hevur enntá fingið fatur á minningarorðum, sum vórðu skrivað um beiggja Mallu, Poul Johan- nes, um pápa Mallu, Pól, og enntá um abba Mallu, Símun, sum doyði í 1883.

Hetta tilfarið er rætti- liga rúgvusmikið, og tí kann ikki alt verða tikið við her, men vit farauttan iva at koma aftur til tað.

Sum tað skiltst á endur- givnu minningarorðunum, hava sovæl pápi sum abbi Mallu verið sannir meg- narmenn. Tað áhuga- verda er, hvussu bátasmið hevur gingið í ætt. Helst fer bátasmiðið heilt aftur til langabba Mallu, Hanus, sum var ættaður úr Inn- stovu á Trøllanesi. Um henda spurning segði Jógvan í Innistovu, núver- andi bóndi í Innistovu, í útvarpinum fyri tveimum árum síðani:

Eg gangi út frá, at bátasmiðið kemur av

Poul Hansen, Svín-oy, úr Nornastovu, Mikladali. f. 15.3.1854 d. 17.9.1933.

Trøllanesi, tí tann Han- us í Nornastovu, sum vit kenna ella hava hoyrt um, hann var slektaður úr Innistovu á Trølla- nesi, og hann er smiður. Men hvat fyri smiður veit eg ikki rættliga, kanska bæði jarn og træ. Sonur hansara, Símun, er so í øllum førum bátasmiður. Og Hanus skuldi siga um seg sjálv- an, tá hann flutti til Mikladals - hann flutti úr bóndahúsi, sum hev- ði fimm merkur og fyra gyllin av kongi - at hann metti seg at vera betur fyri enn beiggin, sum sat eftir við hesum mörkum. Hann hevði við sær úr Innistovu eina ognarmørk og gifti seg til tvær. Mikladalur

var tað betra útróðrar- plássið, og so hevði hann hendurnar aftur- at.

Fleiri av synunum hjá Poul í Nornastovu gjørd- ust eisini bátasmiðir. Ein tann kendasta var Poul Johannes, Pollarin nevnd- ur. Hann lærði Hjalmar Hátún, sum var lærari í Svín-oy, bátasmið, og Hjal- mar kom at byggja nóg- var bátar.

Tað kann verða skoytt uppí her, at sovæl Hjal- mar sum konan vóru sera hegni. Tey undirvístu í lærarahúsinum og setur hetta enn síni spor í Svín- oy.

Synirnir hjá Mallu, Bjarni og Atli, hava eisini roynt seg sum bátasmiðir, so vit kunnu tosa um fyra

ella helst fimm ættarlið, sum hava smíðað bátar.

Múlabáturin

Upprunin til hesa grein- ini var annars Múlabátur- in, sum "endurføddur" kann verða vunnin av ein- um hepnium keypara av lutaseðli hjá Kiwanis.

Báturin varð smíðaður til Jógvan Olsen í Múla. Í botninum líkist báturin mest teimum heilt gomlu norðanfjørðs. Hann hevur heldur fláar skutar og hálsarnir liggja nógv. Hann er sera lættrogvín, eisini í andstremi, sum nú í Hvannasundi, har hann varð brúktur. Bátur- in varð mettur sum ein dygdarbátur og bar nógv.

Í tilfarinum hjá Andrassi er eisini grein, sum Karl Johan Hansen, av Glyvr- um, hevði í Keraldinum í 1996. Hetta er frásøgn frá pápa hansara Kinna Jákup, um tá hann róði út í Mikladali í 1896 og 1897.

Her greiðir hann frá um einaferð, tað var so nógv- ur streymur og línurnar hjá fleiri bátum fløktust saman. Hann sigur m.a:

Einaferð vóru einir fyra bátar komnir sam-

an til at greiða, og var tann eini ein nýggjur bátur úr Múla. Hann var óbræddur. Manning- in var fimm í tali og hetta var bakkastokka- túrur. Teir vóru ógvuliga blíðir, og ein av monn- unum kom fram í rong við brennivínskagga- num og bjóðaði okkum. Nógv kjøt høvdu teir við í slíkum førum tá í tíð- ini, tí hendan dagin høvdu teir eitt heilt krov við. Tað stóð afturi í skut og tjógvini rukku, sum vera man, væl upp um stokkarnar. Hetta var ikki eitt 8 manna- far, men ætlandi eitt 5 ella 6 manna- far.

Hildið verður fyri vist, at hetta má hava verið umrøddi bátur, tí Múli var so lítil bygd, at neyvan nakar bátur er sjósettur um somu tíð. Kortini hava onkuntíð verið skrásettir triggir bátar í Múla.

Jógvan í Múla

Um Jógvan í Múla, sum Múlabáturin varð bygdur til, skrivar Hans Pauli Johannesen, í bókini Jól á Halanum:

Ein maður, sum gjørdi sterkt inntrykk á meg

Her sæst tann prýðiligi nýggi Múlabáturin sum upprunaliga varð smíðaður av Poul í Nornastovu og sum nú er "eftirgjørdur" av Andrass Joensen, sum er ættur av Húsum.

Tað hava verið dygdarbátar, sum Poul hevur gjørt, tí hesin er framvegis til og er enn í brúki. Somur Poul, Pollarin, helt at hetta var triði báturin, sum Poul smíðaði eftir at hann var komin til Svín-oyar. So hann er í hvussu er frá 1880- unum. Báturin kallast Falkurin og teir, sum eiga hann, eru svágrarnir Páll Heinesen og Tummas Haraldsen, sum hava samband til Svín-oyar, har báturin nú er.

Dimmalætting skrifar 30. sept. 1933 um pápa Mallu:

Kongsbonde Poul Hansen, Svinø,

eller som han i almindelighed kaldtes Poul i Nornastovu, døde den 17. September d.A. Han var født og opvokset i Mygledal Søn af Smed og den vedkendte Baadebygger Simon Hansen "i Nornastovu". Da Poul kom til Svinø i 1877 for at bygge en ny Kirke sammen med Bygmester Johan Petersen, var Poul en vakker ung Mand i 23 Aars Alderen og maalte fulde 3 Alen i Højden og skulderbred var han. Den, der har set Svinø Kirke, maa indrømme, at den er smukt og solidt opført, hvilket Poul Hansen har en stor del af Æren for. Udskæringsarbejdet er for Størstedelen udført af ham, og Døbefonten, der bestaar af en eneste Sten, er hans Arbejde. Der har han sat sig et varigt Minde.

Poul Hansen havde i Mygledal lært til Baadebygger og havde arvet sin Faders udmærkede Haandelag og lavede saa fine Baade, som man længe skal lede efter for at finde Magten til. Enhver, der har set Poul Hansens Baade, maa uvilkaarligt udbryde: "Gerningen priser Mesteren sin".

Poul Hansen var ikke bare Baadebygger og Bygmester. I sine unge Aar var han uforfærdet at gaa i Fuglebjerget paa Kalsø, og var man i det sidste Hold, som laa i Fuglebjerget der. Men dette var nær ved at have været en dyr Spøg for ham og hans Kammerater, thi det lille Hus, som de havde til Natteophold, blev revet bort af et Jordskred faa Dage efter at de var kommet op af Fuglebjerget.

Henda stásiliga doypifuntin gjørdi Poul saman við svágunum Sivar. Um doypifuntin skrifar Heri Joensen í "Yngri hválvkirkjurnar" eftir J. P. Gregoriussen:

Ein dýrabarur gripur er doypifunturin, høgður úr malargróti. Tað vóru Poul í Nornastovu og svágur hansara Sivar, sum gjørdu hetta valaverk, og stendur hann nú sum eitt satt prýði innari í kór.

Da den unge Bonde, Joen Joensen af Trollelæs, i 1878 var faldet ned i Fuglebjerget, var Poul Hansen den første som gik til det sted, som Næsbonden var faldet ned fra.

I sin Manddomsalder var Poul Hansen ogsaa en ualmindelig dygtig og indsigtfuld Fisker, altid Formand paa den Baad, han var med. Han vidste altid Raad, selv naar det kneb for andre.

Poul Hansen var gift med Amalie Poulsen, Datter af Kongsbonde Poul Olsen af Svinø. Da denne var blevet gammel og ikke havde nogen Søn i live, overlod han Gaarden til Svigersønnen Poul Hansen, hvilken Gaard han har haft i Fæste til sin Død.

I de sidste Aar har Poul Hansen lidt af Nyresyge og Hjertefejl, saa Gaardens Drift har i denne tid været overladt til Sønnen Sivert Poulsen, men selv har Poul Hansen alligevel næsten uafbrudt lige til det sidste lavet Robaade, hvilket Arbejde han altid havde fuldt op af. Han stod op kl. 4 om Morgen og arbejdede til kl. 10 om Aftenen. Det var en lang arbejdsdag. Nu er han gaaet til hvile, og bliver savnet af mange, thi altid var han rede til at hjælpe, og han duede det som ingen anden. Derfor Fred med hans Minde.

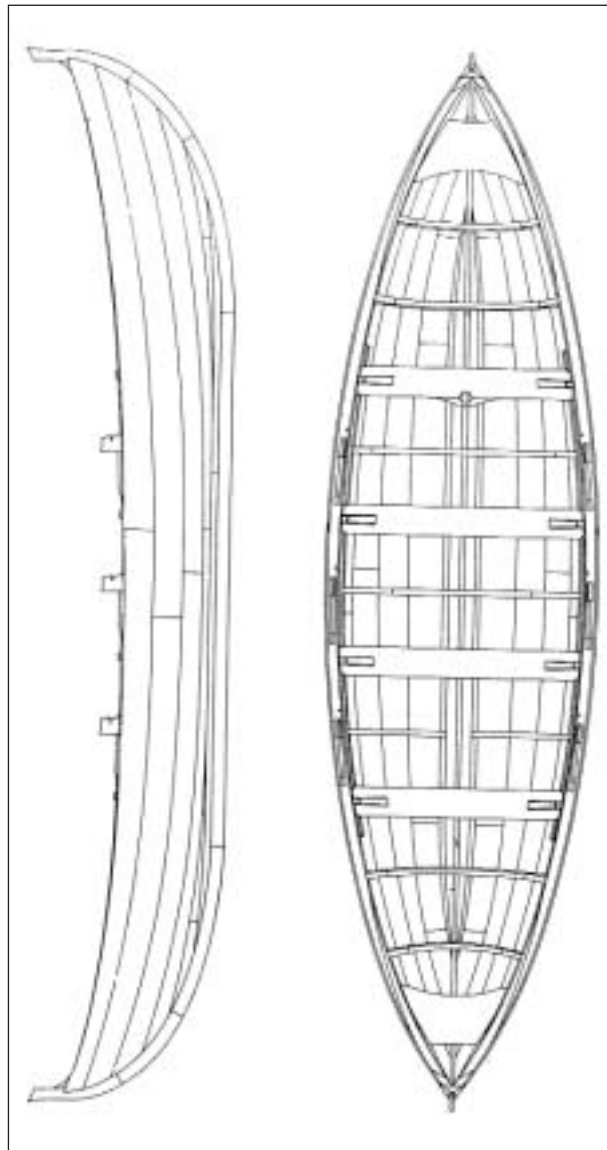
S.I.

Tað var Jógvan í Múla, sum lat Múlabátin byggja hjá Poul í Nornastovu/Yvirstovu í Svínø. Sagt verður um Jógvan og konuna, at tey vóru ímyndin av teimum dygdum, ið eyðkendi føroysku fólka-mentanina.

sum barn og ungur, var Jógvan í Múla. Einkarsonur hansara og konunnar Elsu, sum Múlabáturin annars var uppkallaður eftir, Jákup at navni, sigldi við pápa, og tað gjørdi, at húsini stóðu so serliga nær. Jákup fekk tuberkular umborð á Verdandi og doyði á Sanatorium í Hoydølum í 1939, bert 26 ára gamal og ógiftur. Jógvan var sjáldsama góðsligur og atlitsfullur maður. Var hann inni á Oyruni, og onkur beyð honum eitt kók av fiski, so vildi hann altíð taka til hini fáu húsini í Múla eisini og ikki bara til sín sjálvs. So kropsterkur maður var hann, at tað segðist, at hann einaferð skuldi bera fisk í leypu av Eiðsvík og vestur á helluna á Viðareiði, tá fetilin slitnaði. Hann setti ikki leypin frá sær, men bar hann í báðum fatlarendum vegin fram, tóat leypurin vág 280 pund. 70 ára gamal kom Jógvan inn í bóndahúsini í Depli. Hann greip um bitan og hekk á fótubløðunum við høvdiðum niður úr bitanum. Tað vóru hús hansara sum endaði niðri á danska Frilandsmuseet.

FF-blaðið fer í heyst at hava meira av søgu um bátasmið. Tá fara vit at hava eina frásøgn hjá Símun Johan Wolles, sum er ein av okkara kendastu bátasmiðum.

Múlabáturin sum hann er uppmáldur av Verland Johansen og teknaður av Andrass Joensen.

Andrass Joensen hevur smíða bátin, sum Kiwanis burturlutar.

Andrass er ættaður av Húsum og býr í Havn. Hann er útbúgvinn skipasmiður og tekniskur teknari. Hetta er fyrsti bátur, Andrass hevur smíðað einsamallur

Um pápa Poul skrifar Dimmalætting í juli 1883:

Den 5te d.M. afgik Smed og Baadebygger Simon Hansen af Mygledal ved Døden 71 Aar gammel. Han var vel bekjendt overalt paa Øerne og sine udmærkede og smukke Baade, hvoraf han har bygget omkring 300, saavel som ogsaa for sit fortrinlige Smedearbejde. Han var en ualmindeligt dygtig og virksom Mand med en levende Sans for det almene Vel, som f.Eks. har vist sig deri, at han med Opofrelse af Tid og Penge for egen Regning har anlagt en bekvem Vej fra Landingsstedet op til Bygden ved møjsommeligt at mejsle Trappetrin ud i Klippen, saa at man nu med stor

lethed færdes der, hvor det tidligere var forbundet med stort Besvær at komme frem. I sine sidste Aar var han sygelig og led meget, men ikke desto mindre arbejdede han flittig, naar han helbred tillod det lige til de sidste 14 Dage før sin død, i hvilke han laa til sengs. Med sin stor Flid og Dygtighed, ved den ualmindelige interesse han omfattede sine Fødeøers Vel og Fremgang, har han givet et smukt eksempel og ham tilkommer Æren for den Fremskridtsaand, som besjæler den yngre slægt i den Bygd, hvor han i saa mange Aar har udfoldet sin Virksomhed.

Fólk í Svínøi

Undirritaði havi ferðast árliga til Svínøi í nógv ár og havi skrivað nógv greinir um sermerkta fólk í har úti og annars um viðurskiftini í oynni. Sigast kann, at vónirnar fyri at Svínøi kann hóra undan sum samfelag hava verið sera skiftandi.

Besti indikator hevur verið barnatalið. Eina tíð sá tað út til at fara upp, men so fór tað hinvegin aftur. Men treyðugt so: Svínøi hevur fingið eina lítla familju, sum eru "innvandrarar", og eru hetta nýggju bóndahjúnini í bygdini, sum eisini hava sett við, sum tað sæst av myndafrásøgnini.

Grundarlagið skuldi

verið fyri menning av bygdini. Her eru enná vinnulig arbeiðspláss, nevniliga smoltstøðin hjá Bjarna hjá Mallu. Og sjálvur trýr Bjarni uppá, at hesi arbeiðspláss kunnu útbyggjast, um berghol verður gjørt til havnina sunnantil á oynni, har alioði kann gerast samstundis og kanska fyri nøkurlunda sama prís.

Hesin dagurin í Svínøi

Her síggja vit lítlu Paulinu, sum er yngsti svínøyingur. Hon er enná "innvandrarar", mamman er úr Porkeri og pápin av Viðareidi.

var heilt serligur, tí her vóru so nógv fólk, og skal skrivast grein um fólk í Svínøi, so var nóg mikið at taka til, sum tað eisini skal verða gjørt í hesi myndafrásøgnini.

Uttast t.v. síggja vit Helenu, búsitandi á Húsum, sum var gift við Jákupi Monrad Joensen, sum var "okkara" maður í Kalsoynni í nógv ár. Hon er dóttir Emil og Hannebettu Petersen. Næstir Helenu eru trýggir synir úr húsinum hjá Garða Petur. Teir eru synir Jóhannes Sivert Petersen og Minu, sum var ættað úr Hattarvík. Næstur Lenu er Petur, síðan Jørmund og Jákup Johannes. Jørmund býr í Svínøi, meðan hinir búgva í Klaksvík. Annars vóru tey 11 systkin.

Uttast til vinstru er nýggi borgmeistarin í Svínøi Pól Sundskarð. Næstur honum er Oliver Petersen, sum er ættaður úr húsinum hjá Garða Petur, sonur Eliesar og Onnu Katrinu Petersen. Hann er giftur við Onnu Sóloy, sum eisini er úr Svínøi. Oliver var í nógv ár skipari á "Másanum". Uttast t.h. er Edvard, sonur Bjarna, sum arbeiðir á smoltstøðini.

Og her síggja vit mammuna Jakobu, sum er úr Porkeri. Og sum má vera ein góð reklama fyri Svínøi. Kann ein porkeningur flyta til Svínøi, skuldi tað sama verið galandi fyri fólk við tilknýti til oynna og økið!

Í túninum í Svínøi. T.h. er Ólavur hjá Hans David Hansen. Hans David var í nógv ár deknur í Svínøi, og tað var eitt serstakt upplivisi at vera í kirkju hjá honum. Undan hvørjum lestri hevði hann sjálvur eitt orð, sum vísti, at hann stóð aftanfyri tað, sum hann las. Undir liðini á Ólavi eru tvíburarnir Petur og Sámál. Petur er sóknarformaður hjá Fiskimannafelagnum í Svínøi og er ein av teimum fáum fiskimonnunum í bygdini.

Her síggja vit tær fyra systrarnar í Heimistovu. Tær eru dóttir Johannes Joensen og Onnu Mariu Jacobsen, sum var dóttir Símuni Júst læraran. Hon hevur tískil verið systir til Edvard hjá Mallu. Systrarnar, sum allar hava verið fiskimanna- og útróðrarmannakonur, eru frá vinstru:

- Frígerð, sum er tann einasta sum býr í Svínøi. Maður hennara eru Heini Joensen. Hon er m.a. mamma til Hera Joensen, prest í Havn.*
- Ingibjörg, gift við Poul Nolsøe Mikkelsen í Klaksvík. Er m.a. mamma til landsliðsmálverjan Jákup Mikkelsen.*
- Valborg, gift við Hans Jacob Sivertsen í Norðdepli. Hon er mamma til fleiri fiskimenn.*
- Ragnhild, var gift við Karsten Hansen, sum doyði fyri kortum. Tey búði í Klaksvík. Hon er m.a. mamma til samfelagsfrøðingin Jóhannes Hansen.*

Tað vóru eisini trýggir beiggjar: Jógvan, Hans Jakku og Símuni Johan. Jógvan var giftur við Irenu, sum var bygdaráðsformaður í Svínøi, og sum vist var fyrsti bygdaráðsformaður í landinum.

Framhald á síðu 16

Hetta er hjallurin, sum er gjørdur úr viði ætlaður kirkju í Íslandi.

Sum tað sæst, so eru hongslini ikki keypt frá Valdemar Lützen!

Kirkjuviðurin sum gjørdist til hjall

Í yvirlitinum yvir søguna hjá Svínøi í seinasta blaði, kundu vit greiða frá, at í 1863 siglir briggin "Thetis" úr Keyptmannahavn, lastað við timbri, á land norðantil á Svínøi og gerst vrak. Timbrið, sum er til eina kirkju í Íslandi, verður selt á uppiboði. Hann, sum kom fram á vrakið, var Ólavur á Geilini, abbi Jukim Olsen. Tilfarið til ein hjall, sum stendur á Eiðinum, kemur eisini higani.

Hjallurin er til enn. Svínøyingar hava fjálgað um hjallin, men viðurin er tann sami.

Nú vit vóru í Svínøi, tóku vit myndir av hesum søguliga hjalli.

Húsin hjá Mallu við heiðursportri.

Hátíðardag

Føðingardagurin hjá Mallu í Svínøi gjørdist ein rættur hátíðardagur, sum fyri øll, sum vóru í oynni hendan dagin, gjørdist eitt upplivils, sum ikki verður gloymt. Fólk streymaði út í oynna alla staðni frá í landinum. Øll vóru ymisk, men høvdu til felags at vilja heiðra Mallu. Tað stuttliga var m.a. at heilt tilkomnir klaksvíkingar fyrstu ferð í lívinum settu síni bein á Svínøynna hendan dagin. Dagurin var sum á Ólavsøku, alt gekk uppá stás, og veðrið var av tí besta. Tað var ótrúliga væl fyriskipað av øllum. Høvuðsborðhaldinum stóð Jákup Ziskason fyri, og var hetta sera væl eydnað. Hóast tað komu nógv fleiri fólk enn væntað, tók hetta ikki vertirnar av fótum. Tað var "improvísierað", soleiðis, at eingin skuldi vera fyri vanbýti. "Orðstýrari" var tann frá valsendingum so kendi Jóan-

Yvirstova, hagani Malla er ættað. Her er tað Annika Justinussen, sum Zacharias Hammer tosar við. Hon eigur húsin, og tað var Annika sum stóð fyri "bitanum", sum fólkíð fekk beinanvegin, tað kom til bygdina. Eisini hetta riggaði stak væl.

Ólavsøkutjaldið varð sett upp til føðingardagin. Hóast tað rúmar fleiri ferðir tað fólkatal, sum eru í oynni, vóru nógv, sum ikki sluppu inn. Men hesi fingu kortini alla "service" uttanfyri.

Ellisforsetin á føðingardegnum mundi vera tann skjótt 90 ára gamla fyrrverandi fiskimannakonan Rosa Petersen av Viðareiði. Her umborð á Rituni.

Her eru ommu- og langommubørn hjá Mallu. Ommubørnini eru tey hjá Helga og Oslu. Frá vinstru Eydna (sjálvonnur), Annfrið og Sámál.

Jur í Svínøi

nes Hansen, sum hevur røtur í Svínøi. Borðhaldið byrjaði kl. 14, og varði til fólkið mátti fara avstað aftur um gott 6 tíðina.

Høvuðspersónurin Malla var sum ein drotning, og tað er neyvan ofta at sjálvt Margreta heilsar uppá so nógv fólki eftir einum degi, sum Malla gjørdi hendan dagin. Sjálvt eftir fyra tíma borðhald var hon líka ramlig, tá hon slapp fram at mikrofonini.

Vit, sum eru "svínøiarfans", hava sæð fram til hendan dagin í ártíggir, og fara vit, sum vit hava gjørt fyrr, at hava frásagnir frá sovæl føðingardegnum sum øðrum av áhuga, vit runnu okkum fram á hendan dagin.

Hetta er bert ein partur av øllum gestunum. Fremst situr Jukim Olsen, sum man vera tann mest "svínski" svínøyingur, í hvussu er í Havn. Hann var ein sjálvskrivaður talari.

Øll skuldu sjálvsagt heilsa uppá Mallu. Her er tað Jørmund Petersen. Jømma er ein av teimum fáu hendan dagin, sum er búsitandi á oynni.

Varaforsetin man hava verið tann skjótt 87 ára gamli Jógván Gerðalíð, sum hevur verið bóndi, eisini við gravkúgv, alt lívið. Hann bjóðar seg fram at fara at grava lorríksfjarðatunellina. Jú víst er knotur í hesum gomlu.

Vit mistu eina tingkvinnu, men fingu eina blaðkvinnu. Her er Rúna Sivertsen til dystin fús. Tíverri gloymdu vit at viðmerkja, at myndin í seinasta blaði av Poul Meyer og Solveig var "stjolin" frá Rúnu.

Her er tað Hildibjarta, kona Atla, sum heldur talu fyri vermóðrini. Slíka vermóður fær hon ikki aftur!

Tey, sum skipaðu fyri matinum, vóru kanska ikki so sjónlig, men væl riggaði.

HeimaBankin

Kenn teg heima

- eisini sum útiseti

Støkk inn á gólvíð eftir einum ókeypis HeimaBanka. Við HeimaBankanum kanst tú sum útiseti framhaldandi røkja øll vanlig peningaviðurskifti ígjøgnum Føroya Banka. Útbúgvingarstuðulin SU kann flytast beinleiðis inn á tína vanligu konto, og eisini er møguleiki fyri at kanna saldo, gera flytingar og gjalda mest vanligu donsku og føroysku inngjaldingarkortini.

Vit vita, at sum lesandi kann tað vera trupult at fáa endarnar at røkka saman, og tí vilja vit í Føroya Banka virka fyri, at tíni figgjarviðurskifti tyngja sum minst um lestrartíðina.

Um brúk er fyri vegleiðing um peningaviðurskifti, er tín ráðgevi í Føroya Banka altíð til reiðar at lurta eftir tínum tørv.

Helgi Winter Olsen er lesandi og elítufimleikari í Danmark. Høvuðsstuðul hjá Helga er Føroya Banki.

Framhald frá síðu 13

Umframt føðingardagin hjá Mallu var ein annar stórur føðingardagur í Svínøi hendan dagin. Heinina fylti sama dag, ja, hvør kann trúgva tí, 85 ár!

Heinina er dóttir Símun beiggja Edvard og Eskildinu, systir Mallu. Eskildina var jarðarmóðir fyrst í Svínøi og síðani í Sørvági. Hon var gift við Ernst Petersen, sum fórst í flogvanlukkuni í 1970. Ein beiggi hennara er Eivind, sum er borgarstjóri í Sørvági.

Ein sera kendur svínøyingur er havnarprestur Heri Joensen. Her er hann saman við konuni Birnu, sum er íslensk. Uttast til høgri er Eyðun Mohr Hansen, sum umboðar Trivnaðarmálaráðið. Hann hevur ábyrgdina av almannatækkinum. Hann má sigast at vera ein "nýggjur kustur". Hann náddi bert at arbeiða saman við Sámali Petur í 14 dagar. Hann er stjórnmálafrøðingur men hevur eisini praktiskar royndir. So tað skuldi okkurt kunnað komið burtur úr tí!

Regin Justinussen er ættaður úr Uppi í Húsi. Hann er sonur Karl, sum var lærari í Svínøi og Turid, sum var ættað úr Kunoy. Malla er ommusystir hansara. Ein systir Regin er Annika, sum er umrødd aðrastaðni. Ein pápabeiggi er tann kendi skiparin Poul á Fuglberg. Regin er bóndi. Og hann hevur eisini listarligar gávur. Hann er organistur í kirkjuni, og hann er als ikki sörur fyri at yrkja. Til føðingardagin hjá Mallu varð sungin "Við Drangin í Reyðurók", sum hann hevur yrkt, og er hetta ein frálík lýsing av hvussu tað kann upplivast at vera eitt við náttúrina í Svínøi. Vit halda yrkingina vera verða at verða kend uttan fyri oynna, og er hon endurgivin aðra staðni í blaðnum.

NORÐOYA SPARIKASSI

Roknskapur 1. hálvár 2002

Rakstrarroknskapur 1. hálvár

	2002 1.000 DKK	2001 1.000 DKK
Rentuinntøkur o.a.	35.939	37.961
Rentuútreiðslur o.a.	10.451	13.366
Netto rentuinntøkur	25.488	24.595
Vinningsbýti av partabrøvum o.ø.	44	41
Kostnaðar- og provisiónsinntøkur	1.194	1.049
Útreiðslur til kostnað og provisión	37	38
Netto rentu- og kostnaðarinntøkur	26.689	25.647
Virðisjavnan av lánsbrøvum, gjaldoyra o.ø.	793	1.145
Aðrar vanligar inntøkur	467	266
Útreiðslur til starvsfólk, umsiting o.a.	12.900	11.730
Avskrivningar av ítøkiligum ognum	526	500
Aðrar vanligar útreiðslur	204	269
Avskrivningar og burturleggingar uppá skuldarar (netto)	2.121	3.316
Úrslit av vanligum rakstri áðrenn skatt	12.198	11.243
Skattur	2.474	2.266
Hálvársúrslit	9.724	8.977

Figgjarstøða hin 30. juni

Ogn

Kassapeningur og innistandandi uttan uppsøgn í tjóðbankum
Ogn hjá peningastovnum o.ø.
Útlán
Lánsbrøv
Partabrøv
Ítøkiligar ognir
Aðrar ognir

2002 1.000 DKK	2001 1.000 DKK
-------------------	-------------------

23.330	4.473
39.676	73.445
735.465	634.393
239.369	275.933
5.571	921
10.656	11.130
5.738	4.811

Ogn tilsamans

1.059.805	1.005.106
------------------	------------------

Skuld og eginpeningur

Skuld til peningastovnar
Innlán
Onnur skuld
Burturleggingar til útreiðslur

0	0
831.518	799.778
12.817	10.602
2.832	2.790

Skuld tilsamans

847.167	813.170
----------------	----------------

Eginpeningur
Hálvársúrslit eftir skatt
Eginpeningur tilsamans

202.914	182.959
9.724	8.977
212.638	191.936

Skuld og eginpeningur tilsamans

1.059.805	1.005.106
------------------	------------------

Tøl, ið ikki eru tikin við í figgjarstöðuni
Ábyrgdir

21.648	10.532
--------	--------

Ósávegur 1 Postboks 149 FO-700 Klaksvík

Tel: 475000 Fax: 476000 Teldupostur: ns@ns.fo www.ns.fo

Vitjan á Gøtu fiskavirki úr Honolulu

Tað er synd at siga, at Føroyar ikki eru kendar um heimin sum ferðamannaland. Í túninum í gomlu bygdini í Norðragøtu rendi undirritaði seg í eina stóran ból, sum var á vitjan í Blásastovu og søvnunum har. Tað vísti seg, at hesin bólkurin var úr Honolulu á Hawaii oyggjunum.

Virksemið hjá Gøtu fiskavirki umfatar umframt "vanligt" flakavirki eisini laksaaling og framleiðslu, og hetta gevur serliga góar møguleikar at hava støðugt arbeiði. Tað arbeiða eini 100 fólk á virkinum. Tey eru úr upp til 10 londum, og úr fyra heimspartum!

Ferðafólkini úr Honolulu á Hawaii í gomlu bygdini í Norðragøtu.

Skipari søkist

Maður, ið kann fígga egingarmaskinu, og vera skipari sjálvur, kann uttan aðra íløgu, gerast partaeigari í útróðrabáti.

Meiri fæst at vita hjá:

Atlantic Brokers

tlf.: 312238

Bjargingar-, neyð- og slækki- útgerð til skip og bátar

- Neyðrakettir & hondbluss
- Bjargingarvestar, -kransar og -línur
- Eldslökkjarar, teppir og slangur
- PIONER plastbátar - nógv modell

Vit útvega flest alla útgerð
uppá fyrisurning

KAJ ANDREASEN & CO
Tel: 315600 · Fax: 318008

Her var eg sjálvur eitt sindur á heimabeiti, tí eg havi fleri ferðir verið í Honolulu, har eg havi kenningar, so her var longu nakað at prátta um.

Hawaii oyggjarnar eru nærur so langt burtur sum tað slepst, í hvussu er norðanfyri ekvator. Tær

liggja beint mótsatt okkum á knøttinum í Kyrrahavinum, og tíðarmunurin er heilar 11 tímar. Oyggjarnar liggja einar 4.000km vestanfyri vesturstrondini á USA.

Oyggjarnar eru smáar, hóast tær eru 10 ferðir so stórar sum Føroyar, men høvduoyggin Oahu, har høvudsstaðurin Honolulu liggur, er umleið sum ein stór føroysk oyggj. Fólktalið á oyggjunum er uml. ein millión, herav búgva tey flestu í høvudsstaðnum.

Hawaii oyggjarnar vóru uppdagaðar av Cook kapteini fyri uml. 300 árum síðani. Her varð hann eisini dripin, tá hann seinni kom aftur. At byrja við vórðu oyggjarnar eitt kongaríki, men amerikanarar komu skjótt at hava stóra ávirkan, og í dag er Hawaii ein amerikanskur

statur. Mest kendur er hann frá hernaðarstöðini Pearl Harbour, sum japanarar bumbaðu í 1941, og sum gjørdist byrjanin til at USA alment fór uppí 2. heimsbardaga. Hawaii verður roknaður fyri at vera eitt satt ferðamannaparadís, hagar fólk úr øllum heiminum og serliga úr USA leita sær. Hvønn dag liggur hitin um 28-29 stig, so har høvdu sjálvt føroyingar trivist.

Men ferðamannaparadís ella ikki. Fólkíð á Hawaii hevur eisini áhuga fyri at uppliva nakað annað enn sólarhita og støðugt veðurlag. Og hvat er so meira nærliggjandi enn at fara til Íslands, Føroyar og Grønlands? Tað var júst hetta, sum hesin bólkurin hevur gjørt í summar. Í Føroyum skuldu tey vera í 4-5 dagar, og her vildu

tey uppliva annað enn tað, sum tey vóru von við heima. So tá tey hittu formannin í Fiskimannafelagnum, og eitt fiskavirki var í grannalagnum, vístu tey áhuga fyri at síggja eitt fiskavirki, sum tey neyvan hava upplivað áður. Hetta lat seg væl orðna.

Uppá standandi fót kundu teir á fiskavirkinum skipa fyri ein rundvísing á virkinum, meðan FF-formaðurin greiddi frá støðuni í fiskivinnuni. Og grundað á støðuna í Gøtu kundi bert látast væl at.

Ferðafólkini frá Honolulu vóru sera fegin, og tey finga eina vitjan, sum annars ikki var við á teirra skrá, sum kom at geva teimum eitt innlit í okkara høvudsvinnu, sum tey neyvan høvdu fingið annars.

Páll Gregersen greiðir frá um virkið, sum er vinnuligi krummtappurin í Gøtu.

Teir framvegis ósvaraðu spurningarnir:

Viðmerkingarnar hjá Peturi og Hjalta

Vit reisa í hesi grein enn fleiri spurningar í sambandi við tilráðingina hjá ICES og Fiskirannsóknarstovuni. M.a. verður settur spurningur við páhaldið hjá Hjalta í Jákupsstovu, um at veiðitrýstið er økt síðan fiskidagaskipanin kom.

Í blaðnum í dag hava fiskifrøðingarnir Petur Steingrund og Hjalta í Jákupsstovu viðmerkingar til tað, sum íslenski fiskifrøðingurin Jón Kristjánsson sigur um støðuna í veiðini undir Føroyum.

Sjálvsagt kann tað vera nakað um tað, sum teir siga. Og tað finnast óivað grundgevingar fyri teir útrokningarhættir, sum verða brúktir. Men tað ber illa til at siga, at nakað svar er fingið uppá teir spurningar, sum hava verið settir í hesum máli í FF-blaðnum. Hetta eru spurningar, sum eru sera sakligir, og sum fiskimenn framhaldandi fara at spyrja seg sjálvar, uttan mun til um tað verður givið nakað svar ella ikki.

Tað, sum er sera umráðandi í eini og hvørji útrokning, fyri at hon skal vera trúverdig, er at fasitt-ið samsvarar við veruleikan. Hetta halda teir á Fiskirannsóknarstovuni, at hann ger. Men vit fara her at endurtaka ta sammeting, sum vit høvdu her í blaðnum herfyri, av metingunum hjá fiskifrøðingum við tað, sum veruliga var hent fyri høvuðsfiskasløginu árinum 2000, 2001 og 2002.

Hetta verður endurtikið her:

Hetta hevur ICES sagt um tosk á landgrunnum, hýsu og upsa í 2000, 2001 og 2002.

Hetta segði ICES um okkara høvuðsfiskastovnar í árunum 2000, 2001 og 2002, og hetta verður sammett við "fakts".

Toskur á landgrunnum 2000
(Tað skal viðmerkast, at í uppgivnu veiðitølunum er veiðan á Føroya Banka íroknað. Hon hevur verið upp til 1.500 t árliga.)
-fyri 40.000t. Veiðan eigur at verða minni enn 16.000t. **Veiðan gjørdist 21.000t.**

2001
Gýtingargýtingarstovnurin er 46.000t. Tilmæltur niðurskurður 25%, sum skuldi geva eina veiði uppá max. 22.000t. Her kann skoytast uppí, at í 2000 varð sagt, at veiðan við ongum avmarkingum "av sær sjálvum" fór at vera minni enn 17-18.000t. í 2001. **Hon gjørdist kortini 27.000t.**

2002
Gýtingargýtingarstovnurin er nú mettur til 53.000t. Tilmæltur niðurskurður 50%.

Hýsa 2000
Gýtingarstovnurin er væl omanfyri 55.000t. Veiðan max. 22.000t. Veiðan gjørdist 14.000t, sum verður roknað fyri at vera heilt vanlig veiða.

2001
Gýtingargýtingarstovnurin er nú fallin til 39.000t. Tilmæltur niðurskurður 100%. **Veiðan gjørdist 14.000t.**

2002
Gýtingarstovnur er nú hækkaður aftur til 63.000t. Tilmæltur niðurskurður 35%.

Upsi 2000
Gýtingarstovnurin 69.000t. Veiðan skal niður um 17.000t. **Hon gjørdist 34.000t.**

2001
Gýtingarstovnur 89.000t. Mælt varð til niðurskurð, so veiðan skuldi vera minni enn 28.000t. Nú kundi sambært ICES fiskast heili 10.000t. meira av upsa enn tað, sum skuldi vera tað maksimala í 2000. Hóast hetta gjørdist upsaveiðan í 2001 45.000t.

2002
Gýtingarstovnurin verður í 2002 mettur at vera 138.000t. ella tað tvífalda av støðuni í 2001. Hóast hetta verður mælt til niðurskurð uppá 15%. Eingin frágreiðing Sakin er tann, at tað hvørki nú ella fyrr er fingin tann minsta ábending av frágreiðing frá fiskifrøðingum um orsökina til hetta tilsýnilátandi heilt greiða ósamsvar

millum tað sum hevur verið sagt og veruleikan, sum hann vísti seg seinni. Fiskimenn skilja snøgt sagt ikki Hjalta, tá hann heldur uppá at ICES og FRS hava verið á góðari leið í sínum metingum.

Er veiðitrýstið økt? Her skulu eisini verða tikin onnur viðurskipti fram, har tað er ringt at síggja nakran samanhang. Hjalta sigur, at "síðan (fiskidaga)-skipanin kom, er veiðitrýstið vaksið, og tað er í løtuni alt ov høgt". Grundin fyri hesi øking er tann støðuga økingin í veiðitrýstinum, sum skal fara fram ár fyri ár.

Vit endurtaka her talvuna, vit høvdu í seinasta blaði um fiskideyðiligheit á toski, sum samb. Petur Steingrund er tað sama sum veiðitrýst.

Fiskidagaskipanin kom í gildi mitt í 1996. Tá var hon samb. Hjalta røtt, tí hon varð útroknað út frá tí veiðitrýsti, sum tað var júst tá. Men verða niðastu tøluni á talvuni sammett fyri 1996 og 2001 síggja vit, at tøluni eru stórt sæð fullkomiliga eins, nevniliga 0,700 móti 0,709 ella eitt frávik uppá umleið 1%.

Hetta kann ein vanligur maður bert lesa, sum um veiðitrýstið er tað sama í 2001 sum í 1996. Tað hevur broytt seg upp og niður frá ári til árs. Tí er tað eisini minst líka áhugavert at hyggja at, hvat miðalveiðitrýstið hevur verið síðan 1996. Miðaltalið aftaná 1996 kann lættliga roknaast til

0,620, sum er 11% undir veiðitrýstið í 1996. Út frá hesum, og við tí miðaltalsútrokningarhátti, sum ICES sjálvt brúkar, er veiðitrýstið enn tá lægri í miðal, enn tá skipanin kom í gildi. Verður roknað við vegaðum miðaltali, t.v.s. grundað á toskaveiðina fyri hvørt ár sær, verður veiðitrýstið 0,638, sum er 9% lægri enn í 1996.

Eitt heilt annað er, at veiðitrýstið undan 1996 hevur verið nógv lægri. Tá vóru eisini heilt serligar umstøður. Men tað áhuga verða er, at veiðiorkan var stórt sæð tann sama, men minni varð fiskað. Men veiðan fór jú í botn. Hesi tøl benda so á, at ICES metir toskin at hava verið til, hóast vánaliga fiskiskapin. Hetta er nú eitt heilt annað mál, sum komið verður aftur til.

Hvat ávirkar skeivleiki við galdandi roknihátti Sum tað sæst í somu talvu, so verða ikki allir árgangir tiknir við í útrokningini av veiðitrýstinum. Árgangur 2 verður ikki tikin við, tí hann ikki fult er inni í veiðini, og tað sama er galdandi fyri árgangir omanfyri 7. Orsøkin er tann, at tá eru árgangirnir so smáir, at óvissan verður ov stór.

Tað sæst eisini, at verður bert hugt eftir deyðiligheitini frá 2000 til 2001, so er ein stórir munur, nevniliga frá 0,451 til 0,709. Tað sæst eisini, at ein stórir partur av orsökini til henda

vøkstur er ein munandi hækking í veiðini eftir 7 ára gomlum toski. Talið fyri 2001 er 1,571 í mun til 0,602 í 2000. Verður aftur hugt eftir 2001, so var veiðan eftir 6 ára gomlum toski 0,709 og 8 ára gomlum 0,743. Groft sagt kann sigast, at veiðan eftir 7 ára gomlum toski samb. hesum tølum var 2,5 ferðir so høg sum árið frammanundan. Og veiðan í 2001 er dupult so stór av 7 ára gomlum toski sum fyri 6 og 8 ára gamlan tosk.

Tankin kann ikki vera heilt fjarur, um tað kann vera gjørdur eini feilur av einum ella øðrum slagi, tá talan er um so stórt frávik, sum her er talan um. Tað kann sigast, at fyri teir bólkar sum innganga í útrokningini, so er hetta størsta broyting frá einum ári til annað, sum er hend síðan fiskidagaskipanin kom í gildi.

Hvussu nógv, ein slíkur roknifeilur slær ígjøgnum við verandi roknihátti, kann siggjast, um vit fyri 2001 sleppa bólkinum við tí 7 ára gamla toskinum og bert rokna uppá bólkar 2 til 6 ár. Tá verður veiðitrýstið 0,494 í staðin fyri 0,709. Hetta merkir aftur, at í mun til 2000 fáa vit tá eina øking uppá 10% heldur enn tey 57%, sum ein møguligur skeivleiki merkir.

Er kannað fyri skeivleika? Bert vanligt roknikynstur sigur, at sjálvt um miðaltals-

Framhald á næstu síðu

Ár	92	93	94	95	96	97	98	99	2000	2001
Alder										
2	0.021	0.013	0.025	0.070	0.339	0.040	0.079	0.121	0.126	0.098
3	0.100	0.102	0.120	0.161	0.191	0.166	0.216	0.272	0.419	0.333
4	0.327	0.187	0.191	0.461	0.450	0.407	0.313	0.420	0.350	0.670
5	0.331	0.255	0.251	0.280	0.797	0.826	0.634	0.426	0.407	0.264
6	0.495	0.190	0.223	0.363	0.906	1.005	1.030	0.712	0.489	0.709
7	0.455	0.296	0.147	0.339	1.158	1.401	0.718	1.161	0.602	1.571
8	0.335	0.194	0.187	0.214	0.954	1.432	1.168	0.743	0.976	0.743
9	0.392	0.225	0.201	0.334	0.862	1.127	1.024	0.574	0.181	1.118
Avg 3-7	0.342	0.206	0.185	0.321	0.700	0.761	0.582	0.598	0.451	0.709

Tabell 1. Fiskedødlighet, F, hos torsk for aldersgruppene 3- 9 i årene 1992- 2001. Nederste linjen (Avg 3-7) er et numerisk middeltall av F 'en hos 3-7 årig torsk.

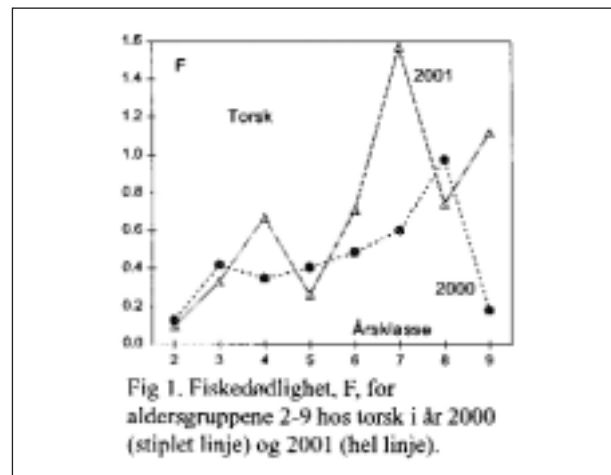

Fig 1. Fiskedødlighet, F, for aldersgruppene 2-9 hos torsk i år 2000 (stiplet linje) og 2001 (hel linje).

Hendan talvan kann ikki sigast at stuðla sjónarmiðnum hjá Hjalta um, at veiðitrýstið er økt síðan fiskidagaskipanin kom í gildi. Í miðal er tað lækkað aftaná 1996.

Annars er tað áhugavert at síggja á hesum tølum, at fyrsta árið eftir at fiskidagaskipanin var sett í gildi í 1996, hækkaði veiðitrýstið. Men árinum 1998 og 1999 minkaði veiðitrýstið út í móti 20% í mun til 1996. Og í 2000 var veiðitrýstið heilan triðing lægri enn í 1996.

Men henda, -fiskifrøðilig positiva gongd, hevur ikki verið nevnd í frágreiðingunum hjá ICES. Vit hava sagt fyrr, at uttan mun til tilgongd av fiski, hevur tilmælið verið tað sama. Men út frá hesum tølum kann eisini sigast, at hetta hevur eisini verið galdandi, uttan mun til um veiðitrýstið fór niður ella ikki.

Hendan talvan reisir tann spurningin, um nakar feilur kann hava verið í uppgerðini fyri 2001. Sum tað sæst skilir 7. árgangur av toski seg heilt burtúr.

Sum víst verður á í greinini, sigur einfalt roknikynstur, at er skeivleiki, so slær hann sera hart út.

Spurningurin er tí, hvussu undirbyggt og eftirkannað hetta talið er. Hetta er ein sera relevantur spurningur, tí í skipanarnevndini vóru royndirnar, at Fiskirannsóknarstovan rættiliga ókritiskt legði fram tøl, sum skuldu prógva hækkaði veiðitrýst, og sum vinnumboðini í stundini kundu síggja, at tey vóru skeiv.

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

Hálvan juli landaði "NA-NOK TRAWL" 392 tons av rækjum, sum teir høvdu fiskað eftir 15 døgum. Teir fóru síðani út at fiska nakað her vestanfyrir, síðani skuldu teir eysturum at royna. Aftaná tað skulu teir til Danmarkar í dokk.

18. juli tosaði eg við skiparan á "KILIUTAQ", Ivan Olsen, sum eg kenni væl, og hann greiddi mær frá hesum: "KILIUTAQ", sum Royal Greenland nú eigur, er fyrrverandi skelja- og rækjutrolarin "ANGO", sum var heimahoyrandi í Vági.

Hann fortaldi, at "KILIUTAQ" kom til Nuuk tann 16. juli at skifta fólk, og føroyingarnir, sum fóru heim, vóru: Petur Kjærbaek, Vági, skipari,

Meinhard Johannesen, Miðvági, stýrimaður og Andre Joensen, Vági, 2. stýrimaður. Teir, sum fóru umborð, vóru: Ivan Olsen, Havn, skipari, Tumas Lervig, Klaksvík, maskinsjefur, Per Bech, Trongisvágur, stýrimaður, Regin Áki Hansen, Argir, 1. meistari og Høgni Stakksund, Havn, fabriksjefur.

Fiskarið hjá "KILIUTAQ" higartil hevur verið stak gott. Teir hava fleiri ferðir sligið egnu rekordina í túralongd, og tað er gott at rætta uppá tann vánaliga prísinn higartil í ár. Umsetningurin hevur verið 45 milliónir kr. fyri 3.300 tons - til hálvan juli. Tað svarar til smáar 14 kr. í miðal pr. kg.

Nú summarfiskarið

hevur verið og er í hæddini, frá uml. miðjan mai og út í august, verða nógv tons fiskað, men rækjurnar eru smærri enn vanligt um hesa tíðina, og ávirkar hetta eisini miðalprísinn. So er bert at vóna, at rækjuprísirnir fara at hækka aftur seinni í ár, so meiri rúmsátt kann verða hjá reiðarunum.

Tann 21. juli lá "NATAR-NAQ" við bryggju her í Sisimiut (Holsteinsborg); teir komu inn at landa. Hendan túrin fóru teir út tann 5. juli og hava teir fiskað 453 tons í 15 dagar. Teir rokna við at sleppa út aftur 23. juli, og so var meiningin, at teir skuldu í dokk í Spanien. Ætlanin var at fylla skipið og landa í Danmark, áðrenn

farið varð til Spanien, men við tað at skipið stingur ov djúpt til donsku havnina, er ætlanin broytt, so teir skulu landa í Kollafirði í staðin.

Fyrrverandi línubáturin av Tvøroyri, "BLÁFOSS-UR", kom fyri nøkrum árum síðani til Manitoq - ella Sukurtoppin - har hann hevur verið brúktur til svartkalvafiskari, men nú fiskar hann krabbar í tangar, og teir landa til innhandlingsskipið "IK-KAMIUT".

Jan Bjartalíð, Klaksvík, er skipari, Mikkel Østerø, Klaksvík, stýrimaður og Leivur Hentze, Tvøroyri, er maskinsjefur. Teir komu umborð 5. juli og hava gjørt tveir túrar; annar uppá 11 tons og

hin var uppá 14 tons. Veðrið hevur ikki verið til vildar í nógv dagar.

24. juli kom "AKAMALIK" inn her til Sisimiut (Holsteinsborg) at leggja um 100 tons av rækjum upp. Teir hava 560 tons inni, sum er fiskað uppá 15 dagar; alt var fult, og teir skuldu ikki landa fyrr enn mánadagin 29. juli suðuri í Nuuk.

"LOUISE L" lá her tann 25. juli. Teir komu inn eina viku áðrenn teir skuldu inn at landa, tí teir hava trupulleikar við

frystarínum, og so hava teir eisini havt onnur smá brek at drigist við hendan túrin. Teir hava gott 15 tons inni, og tað er gott fiskari eftir so stutta tíð. Tað skuldi koma ein klókur maður dagin eftir at loysa trupulleikarnar við frystarínum.

"INGIMUNDUR" kom inn tann 25. juli. Teir hava verið úti í 4 samdøgur og hava 46 tons inni. Hetta er tann besti túrurin við-víkjandi stóddini á rækjum, teir hava gjørt. Teir roknaðu við at fara avstað aftur til fiskiskap dagin eftir.

Framhald frá síðstu síðu

útrokningarhátturin hjá ICES er rættur, so vil hesin háttur geva serliga stórt útslag, um feilur kemur í fyrri ein árgang. Tí er tað ein áhugaverdur spurningur, um tað er gjørt nakað fyrri at kanna ella meta um rættleikan av júst 7. árgangi.

Her kann verða víst á, at í øðrum førum verða útrokningarhættir sleptir, har tað ikki finst ein frágreiðing. Vit vístu á í seinasta blaði, at samb. ICES frágreiðingini var roknað uppá stovnin við at taka árgangirnir upp til 10 ár og eldri við. Men hetta gav ein stórri stovn og minni veiðitrýst, har tað ikki kundi finnast nøkur frágreiðing. Tí varð hetta slept. Spurningurin er, um ICES hevur gjørt somu metingar í umrøddu tali fyri 7. árgangi, sum altoy gongur hin vegin. Tað verður so einki sagt um hetta í frágreiðingini.

Víst varð eisini á í seinasta blaði á fleiri onnur ivamál. M.a. at knappliga kunnu veiðitøl ikki nýtast. Sjálvt tøl hjá "Magnus Heinason" eru nú ikki nóg góð. Tað er eisini spurningurin, hvat hetta merkir fyrri, hvussu eftirfarandi tøluni eru.

Framvegis fleiri spurningar enn svar! Niðurstøðan av hesum kann bert vera tann, at tað framvegis verða fleiri og fleiri spurningar, enn tað finnast svar!

Áhugaverd útróðrarráðstevna í Lofoten

3Dagarnar 10. - 13. juli helt ACFNA ráðstevnu í Ramberg í Lofoten. ACFNA er stytting fyrri Alliance of Coastal Fishers in the North Atlantic og umboðar útróðrarmenn úr New Foundlandi, Grønlandi, Íslandi, Føroyum og Noregi. Evnið á ráðstevnuni var: **"burðardygg nýtsla av tilfeinginum í havinum og rætturin og evnini hjá teimum Norðuratlantisku fiskivinnusamfeløgum til framvegis at lívbjarga sær við siðbundnari veiði"**. Teir ið luttóku, vóru umboð fyrri feløgini umframt ein norskur fiskifrøðingur og eitt umboð fyrri norsku fiskivinnuumsitingina. Hesar dagarnar kom nógv áhugavert fram. Tá ið lurtað varð eftir framløgunum hjá teimum ymsu feløgum, kom ein skjótt eftir, at sjálvt um nógvir lutir eru ólíkir ímillum tey ymsu londini, so eru tað fleiri, ið líkjast. Eitt tað áhugaverdasta innslagið var frá New Foundlandi. Reg Anstey, segði frá tí syrgiligu søguni um, hvussu toskurin bleiv burtur, og hvussu teir hava verið noyddir at leggja allan sín fiskiskap um. Frá at at hava fiskað tosk, eru teir farnir at fiska krabba, rognkelsi, rækjur og annað. Eftir teirra meting, er kópurin ein tann størsta orsøkin til, at

toskastovnurin ikki kemur fyrri seg aftur. Fyrr varð kópurin veiddur við vinnuligum endamáli, og tá lá stovnurin um 1,2 milliónir. Í dag er stovnurin um 5 milliónir, sjálvt um einir 300 - 400 túsund kópar verða skotnir um árið. Arthur Bogason úr Íslandi segði frá, hvussu har gekst, aftaná at kvotasystemið kom í gildi. Tann søgan átti at verið øllum ein ávaring, ið hugsa um fullkomiliga fría umsetligheit av fiskirættindum. Eitt skelkandi dømi var tað, at tey størri skipini fingur loyvi at keypa fiskirættindir frá smábátunum. Úrslitið var tað at eftir 44 mánaðum høvdu tey stóru reiðaríni keypt 700 av teimum gott og væl 1000 bátunum í bólkinum. Ein annar vandi eru verksmiðjutrolararnir, tí umframt at selja fiskirættindini frá smábátunum, so verða hesi somu rættindi flutt yvir á verksmiðjutrolararnar, og tað førir við sær, at arbeiðsplássini í flakavinnuni á landi hvørva. Einum nýttist ikki at vera serliga gløggur fyrri at ímynda sær, hvussu ein fiskivinnubýgd sær út við ongum bátum og ongum flakavirki. Steinar Friis úr Noregi legði dent á, hvussu tann stóri kapitalurin er við at troðka útróðrarflotan burtur, og hvussu lítil áhugi sýnist

at vera ímillum politikarar fyrri sjónarmiðunum hjá útjaðaranum. Eitt dømi um gongdina í Noregi er, at frá 1995 - 2000 bygdu norðmenn havfiskiskip fyrri 5 millardir n.kr. Undirritaði kunnaði mest um søgum aftanfyrri dagasystemið, og hvussu tað hevur roynst.

ACFNA gjørdi eina yvirlýsing aftaná ráðstevnuna. Har verður heitt á politikarar og fólk sum heild at virða tann rætt, ið tey smáu fiskivinnusamfeløgini hava til tað tilfeingið, ið er nærhendis. Heitt verður á politikarar um at verja hesi samfeløg. Tað skal gerast við at fiskirættindi mugu ikki gerast til eina sølurvøru. Rætturin til at fiska er ein sjálvsagdur arvur, ið hesi samfeløg eiga. Veiðan skal altíð vera burðardygg, tí fiskurinn er okkara lívsgrundarlag.

Verður tikið saman um, hvat vit fingur burtúr ráðstevnuni, er tað helst tað, at vit síggja í øllum londunum, hvussu trýstið veksur frá teimum størri skipunum at fáa hendur á veiðirættindunum og teimum økjum, ið útróðrarmenninir hava. Eisini sær tað út til, at politikararnir í vissan mun hava hug at sleppa endanum og lata tær pengasterku kreftirnar um at reka fiskivinnu og búsetingarpolitik.

Tað, at hendan ráðstevnan varð hildin í Lofoten, var hóskandi. Serliga tá hugsað verður um, at Lofoten er eitt tað kendasta útróðrarøkið í heiminum, og bygdirnar har á leið hava í nógv øldir livað einans av tí tilfeingi, ið er har nærindis.

Annars var ferðin í Lofoten ikki bara fundir. Vit vóru bornir á lógvum alla tíðina, meðan vit vóru har. Norges Kyst-

fiskelag vóru vertir fyrri ráðstevnuni, og ikki kann annað sigast enn, at teir komu sera væl frá uppgávuni. Skipað varð fyrri nógvum útferðum og fleiri søvn vitjað. Har sóu vit, hvussu nógv øll fiskivinnusamfeløgini í teimum ymsku londunum líkjast, og hvat fólkið har hevur havt at stríðast við.

Hesar dagarnar, vit vóru saman, sást tíðiliga, hvussu nógv vit, ið búgva við Norðuratlantshavið, hava til felags. Ein felagsskapur sum ACFNA hevur nógv at siga, tá vit skulu gera vart við okkum í altjóða høpi, og tá vit skulu læra av hvørjum øðrum. Ráðstevnan var sum heild sera væl eydnað, og ætlanin er, at tann næsta skal haldast í St. John's komandi ár.

Auðunn Konráðsson formaður í Meginfelagi Útróðrarmanna

Føroyska tíðindatænastanuttan prinsippir

Í hesi grein verður víst á, at víst ber til at hava eftirlit við fjølmiðlunum, men føroysku fjølmiðlarnir hava als ikki áhuga fyri hesum.

Í seinasta blaði greiddu vit frá tíðindaflutningin í samband við Tórshavnar Skipasmiðju, og at ein sum verður soleiðis viðfarin ongan móguleika hevur fyri at verja seg.

Í fleiri ár hefur verið talan um at fáa eina færoyska fjølmíðlalóg, sum skuldi geva eina ávísa trygd fyri, at fjølmíðlarnir halda seg innan nakrar ávísar etiskar karmar. Men tey, sum hava fingið skuldina fyri, at einki er hent, eru heimastýrisslóg-in og danskir myndugleikar. Tí er tað áhugavert, at tær reglur, sum ikki skulu kunna lata seg gera at seta í verk í Føroyum, saktans kunnu verða settar í verk í Grønlandi, sum er undir somu ríkisrættarlíga støðu sum vit. Hesar reglur virka eisini. Í Grønlandi er gjørt eitt "presse-nævn", sum hefur gjørt ein bókling við reglum á økjunum, eisini við reglum fyri "óheftan og álítandi" tíðindaflutning, sum víst verður á í hesi grein. Hetta eru nátturliga somu reglur, sum eisini eru galdandi í Danmark og væl saktans í londum við skipaðum fjømiðlum. Reglurnar eru greiðar og sera innlýsandi. Tað skal eisini sigast, at eftir øllum at døma fylgja í hvussu er tey grønlendsku bløðini hesum reglum. Tí eru tey eisini á einum heilt øðrum støði, enn tey færoysku. Tey bakka nevnlíga ikki fyri at seta makthavararnar uppá pláss.

Ongin áhugi fyri
fjølmiðlareglum
í Føroyum
Tað er óneyðugt at siga, at
tað er so avgjørt einki,

sum er til hindurs fyr, at
føroyska pressan hevði
gjørt sær líknandi reglur,
men hesum er so avgjört
eingin áhugi fyr.

Tað hevði heldur ikki verið nakað til hindurs fyri, at føroysku miðlarnir valdu at fylgja hesum reglum, sum væl saktans øll tey Árhús - útbúnu tíðindafólkini mugu hava havt sum lærugrein. Men tann, sum fylgir tað allarminsta við, veit, at føroysku miðlarnir ikki á nakeran hátt fylgja nøkrum sum helst reglum. Hetta er eisini galdandi fyri almennu fjølmiðlarnar. Teirra lógarskylda um at vera "óheft" skuldi ført til nærri reglur fyri tíðindaflutningin, men tær finnast heilt greitt ikki. Løgtingsins umboðsmaður hevur fleiri ferðir mælt til at fáa skipaði viðurskipti á hesum øki, men hetta hevur ikki havt ta minstu ávirking.

Tað einasta, sum kann sigast at liggja nøkur- lunda fast, er, at fjø- miðlarnar stórt sæð eru ókritiskir tíðindaberarar hjá politisku makthavar- unum, og tíðindi frá teim- um verða endurgivin utt- an nakra sum helst við- gerð ella nakra kanning av sannleikavirðinum í teimum. Av hesi orsök eru tíðindini sera ofta bein- leiðis villeiðing.

Tað finnst nógv dømi um hetta, men tað, sum allarbest lýsir støðið, vóru tíðindini um at Thorvald Stoltenberg skuldi hava játtað at vera formaður í eini nevnd, sum skuldi kanna, hvussu nógv Danmark hevði vunnið uppá herstöðir í Føroyum og Grønlandi síðan 1945.

Tíðindi við ongum grundarlagi
Hesi tíðindini vóru send
fjølmiðlunum av "makt-
havarunum", og hóast tað

hevði verið öll möguleg grund til at kanna tey, verða tey endurgivin einsljóðandi í teimum fyra stóru fjølmiðlunum, júst sum tey vóru "bestilt". Nakrir tíðindamenn høvdu bryggjað eitt sindur uppá tilsendu tíðindini, so tað skuldi siggja út sum at tað lá eitt "professionelt" arbeiði aftanfyri. Men hetta bótti ikki um sannleikavirði á teimum!

Hesi tíðindi høvdu framvegis staðið við, um ikki "onkur", sum av royndum hevur sera lítla tiltrúgv til føroyska tíðinda-tænastu, fór at kanna mál-ið.

Hetta fœrði til, at Sosialurin kundi boða frá, at Stoltenberg víst hevði játtað at vera ráðgevi í uttanríkis- og trygdarmálum. Men hann hevði ongantíð átiðið sær ta uppgávu, sum greitt hevði verið frá í føroyskum miðlum. Hendan uppgávan kundi heldur ikki sigast at vera eitt trygdarmál, men eitt hernaðarmál. Tá hann fann útav, hvør ætlanin var við hansara medvirkan, hevði hann tikið sína tilsøgn aftur at vera ráðgevi í trygdar- og uttanríkismálum. Men hetta "gloymdu" NA-bólkurin og "hansara" fjølmiðlar at almannakunngerá, uttan at nakar av fjølmiðlunum hevur kunnað fingið frágreiðing um orsøkina fyri hetta "mistak". Tríggir av fjølmiðlunum hava heldur ikki spurt!

Fjølmiðarnir hava
altíð rætt!
Henda hending skuldi so
fært við sær, at miðlarnir
ásannaðu, at teir ikki
høvdu verið nóg nærlag-
nir í sínum fyrri tíðind-
unum. Og at teir so fingi
tey rættað uttan nakað
uttanmtos. Og at teir
síðan fóru at kannu, hvus-

su tað kundi bera til, at
skeiv tíðindini kundu
vera endurgivin einsljóð-
andi í heilum fyra fjøl-
miðlum, sum gera krav
uppá at vera óheftir og
álítandi.

Men soleiðis virkar skipanin als ikki. Ein føroyskur tíðindamaður kann jú pr. definitión ikki mistaka seg. Er ikki samsvor millum tíðindi og veruleikan, so er tað veruleikanum, sum tað er galið við.

Enn einaferð:
Bert ein kelda
Tá umrøddu tíðindini
komu fram á fyrsta sinni
kundi staðfestast, at ein-
asta keldan til tíðindini í
hesum máli hevur verið
teir politisku maktthavar-
arnir. Tað er í hvussu er
ikki í tráð við umrøddu
reglur.

Tað er óneyðugt að siga, at hetta mál er ekki nakað eindømi. Men hetta mál er sera einfalt og tí væl egnað at lýsa hugburðin hjá okkara "óheftu" miðlum, sum fólkið má hava grund til at hava álit á.

Einki orðaskifti um fjølmiðlarnar
Ein kann eisini leggja til merkis, at fjølmiðlaetikur er eitt evni, sum er "tabu", og sum tað ikki á nakran hátt verður skift orð um. Ein kann telja allar teir fimmarar, sum hava verið í útvarpinum, og øll kjakini í sjónvarpinum, hundraðtals tilsaman. Men ikki ein av hesum sendingum hevur snúð seg um fjølmiðlarnar.

Teirra hugburður er nevniliga tann, at tað skal eingin kunna fortelja teimum nakað! Tað eru bert teir, sum vita, hvussu røtt tíðindi síggja út. Og loyvir nakar sær at seta eina spurning við hetta "pávalyndi", so eru reaktiónirnar firtni, øði og

svartlisting, sum víst verður á aðra staðini í greinini. Hetta seinasta er tað ringasta. Tí hetta er helst orsøkin til, at ikki ein politikari torir at finnst at.Tað kann vera fullkomi­liga oyðleggjandi hjá einum og hvørjum politik­kara at falla í ónáði hjá tíð­indatænastuni. Og hví skuldi hann eisini gjørt seg til óvins við eina tíð­indatænastu, hvørs frem­sta endamál er at tekkja teimum til eina og hvørja tíð sitandi makt­havarar. Tann alliansa vit síggja her, tryggja jú báðum pørtum arbeiðs­frið. Men um tað er hetta, sum tíð­indafólkið hevur lært í Árhús um uppgávuna hjá eini óheftari pressu, er ein onnur søk.

Niðurstøðan er í stuttum, at tað er sera ivasamt

um almennu fjølmiðlarnir
liva upp til teirra lógar-
ásettu skyldu at vera
óheftir.

Men það ber ekki til at fáa hetta staðfest. Allir instansir sum kundu havt eftirlit við fjölmiðlunum eru avtiknir og einki er komið í staðin.

Tí hava teir einstøku pávarnir á økinum fullkomiliga fríar teymar.

Óli Jacobsen

*Soleiðis eigur ein óheft
pressa at arbeiða:*

Korrekte meddelelser:

1. Det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives er korrekte.

2. Kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt.

3. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende.

4. Angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde.

5. Det skal gøres klart, hvad der er faktiske oplysninger, og hvad der er kommentarer.

6. Overskrifter og mellemrubrikker skal i form og indhold have dækning i den pågældende artikel og udsendelse. Det samme gælder de såkaldte spisesedler.

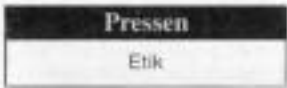
7. Berigtigelse af urigtige meddelelser skal finde sted på redaktionens eget initiativ, hvis og så snart kendskab til fejl af betydning i de bragte meddelelser indgår. Berigtigelsen skal foretages i en sådan form, at læserne, lytterne eller seerne får klar mulighed for at blive opmærksom på berigtigelsen.

Hetta eru tær reglur fyri "óhefta" tíðindatænastu, sum er útgreinað í Grønlandi og Danmark, og sum eru rættiliga innlýsandi fyrirteytir, at ein tíðindatænasta veruliga kann vera óheft álitandi.

Men í tí dæminum, sum er umrøtt í hesi grein, eru allar reglur brotnar, sum kunnu brótast. Og tað má sigast at vera høvuðsreglan hjá føroysku tíðindatænastuni.

GA-direktør vinder sag i Pressenævnet

KNR har fået en påtale for at have overtrådt regler om god presseskik i forbindelse med et Qanoroq-indslag i april måned

Al Lander M. Kivimäki

Hetta er bert eitt
 dømi um, hvussu
 skipanin virkar í
 Grønlandi. Her
 ber til at kærna
 um tíðindaflut-
 ningin og fáa við-
 hald. Eina slíka
 skipan meta miðl-
 arnir í Føroyum
 seg ikki hava
 brúk fyri, tí teir
 hava altíð rætt.

Tíðindi uttan veruligt grundarlag

Her skal endurgevast, hvussu "Dagur og Vika" lýsti hetta mál tann 15. mars:

“Fyrrverandi norskri úttanríkisráðharrin Thorvald Stoltenberg hevur játtað at vera formaður í nevndini, sum skal kanna, hvønn hermásligan týðning Føroyar og Grønland hava havt síðan 1945, og hvørjar fyrimunir Danmark hevur havt av NATO - støðunum í Føroyum og Grønlandi. Stoltenberg hevur ikki bert royndir sum verju- og uttan-

ríkisráðharri. Hann hevur eisini verið ST kommiserur fyri flóttafólk og ST semingsmaður í gamla Jugoslavia. Í dag er hann forseti í norska Reyða Krossi.

Fimm limir eru í nevndini, sum skal kanna, hvussu týðandi Føroyar og Grønland hava verið hermásliga.”

Hetta er avskrift av tíðindunum, sum tey vóru borin fram í Degi og Viku, men tey vóru nøkurlunda einsljóðandi borin fram í øllum teimum, eftir egnu uppfatan, professiønnu fjølmiðlunum.

Sakin var bert tann, at tíðindini vóru als ikki røtt. Hetta skuldi reist tann spurningin, hvussu tað kann bera til, at heilir fyra fjølmiðlar við tíggjutals útbúnum tíðinda-fólki kunnu bera einsljóðandi tíðindi, sum tað var so lítið í. Tað vóru nógv, sum undraðu seg yvir hesi tíðindi, sum sjálvst hjá "vanligum" fólki vóru sera ósannlík. Tá hugsað verður um upphavið til tíðindini er enn størri grund til at kanna tey. Tað vildi verið sera nærliggjandi við bert eini telefonuppringing, sum hevði

kunnað upplárað "misskiljingina".

Men tað sum er serliga avdúkandi fyri sjónvarpið, at sjálvst eftir at tað er kunnað um, at tíðindini vóru skeiv ella í minsta lagi serdeilis villeiðandi, so eru tey ikki rættað í Degi og Viku.

Her skal tó verða skoytt uppí, at umboðsmaðurin hevur frikent útvarpið fyri at hava borið skeiv tíðindini í hesum máli, hóast útvarpið bær somu tíðindini í fyrsta umfari uttan nakra sum helst kanning. Í seinna umfari samsvaraði

heimasíðan hjá útvarpinum ikki við handritið, men tað sum stendur á heimasíðuni samsvarar við tíðindaflutningin annars í málinum.

Útvarpið:

Eingin skal krevja nakað! Heldur ikki eins viðferð!

Einasta prinsipp:

Sannleikavirðið verður ikki kannað

Og nú, tá eg kortini sendi tær hesar reglur, vil eg gjarna frábiðja mær meira grenj um hetta. Hvørja ferð, eg eri vertur og standi við ábyrgdini av Morgunrásini, royni eg samvitskufult at fáa fatur á øllum teimum útkomnu bløðunum - stórum sum smáum - fyri ikki at nakar skal vera fyri mismuni. Hetta telefaksið hjá tær stinkar langan veg av innbillaðari forfylging, sum eg einki kenni til og ei heldur brýggi meg um at hoyra um.

Slik hugsan er tvælt og mæn úr enda í annan, tí eg geri ikki mun á bløðunum, tá eg eri vertur. Og annars skal eingin krevja nakað, tí hetta við bløðunum er ikki ein skylda, men ein tænasta, vit hava í sendingini. Vit kunnu saktans klára okkum fyrriuttan, so um man ikki kann fáa vanligan arbeiðsfrið, er kanska líka so frægt at strika handa tættin úr sendingini.

“Vanligt er ikki at eftirkanna sannleikavirðið í tíðindaskrivum, sum ein tingbólkur ella persónar í álitsstørvum lata frá sær uttan so at ein frammanundan hevur royndir við, at viðkomandi er óálítandi, ella annar illgruni er um, at innhaldið ikki er í lagi.”

Tað hevur verið ringt at siggja, at føroysku fjølmiðlarnir hava nakað sum helst prinsipp í sínum tíðindaflutningi. Men í einum máli hjá umboðsmanninum hevur útvarpsstjórin boðað í hvussu er frá einum prinsippi, og er hetta endurgivið omanfyri. Hetta talar fyri seg sjálvst, men sigast kann at tey um-

røddu fyrivarnini eru í hvussu er bert galdandi fyri summi. At politisk tíðindi verða endurgivin púra ókritisk munnu nógv hava havt varhugan av. Men nú hetta hetta enntá váttað so nær tað kann gerast uppá skrift.

Tað má vera meira enn ivasamt um henda mannagongdin er í samsvar við tær reglur fyri óheftum tíðindaflutningi, sum eru galdandi í restina av ríkinum.

Og tá hugsað verður um tað sum verður endurgivið (skeivt), so kann ein bert hugsa sær til tað sum verður tagt burtur!

Tað er sjáldan, at hugburðurin hjá útvarpinum er lýstur so væl sum í hesum brævi hagani, sum her eitt brot verður endurgivið burturúr. Orsökina til hetta brævið er, at FF-blaðið vendi sær til útvarpið við tí sera upplagda kravi, at øll bløð vórðu viðgjørd eins, tá tey verða lýst í morgunsendingini kl. 8.

Hetta orðalagið talar fyri seg sjálvst, og tað tørvar als ikki nakra viðmerking. Hetta er tó ein váttan um, at í útvarpinum eru ongar reglur fyri nøkrum sum helst. Hinvegin verður beinleiðis váttað, at eingin skal kunna krevja nakað sum helst, heldur ikki at borgarar fáa eins viðferð.

Spurningurin er bert, um hesin hugburður kann hava ávirkan á tíðindaflutningin hjá tí "óhefta" útvarpinum.

Soleiðis virkar svartlistingin hjá útvarpinum Tað hevur tað so heilt avgjørt. Tað er eingin ivi um, at prisurin fyri at finnast at almennu tíðinda-tænastuni er svartlisting. Hetta kann FF vísa á nógv dømi um. Eitt tað greiðasta dømi um hetta er:

Á morgni 12. juni fekk útvarpsmaður tveir dóm-ar handaðar í landsrættinum. Báðir dóm-ar vóru sera prinsippiellir, og báðir viðvíktu manningarfeløgum hjá fiskimonnum, nevniliga Føroya Fiskimannafelag og Føroya Skipara- og Navigatørfelag.

Men útvarpsmaðurin nevndi ikki dómin hjá FF, - har felagið hevði fingið viðhald - við einum orði. Samstundis hava allir aðrir dóm-ar í landsrættinum verið væl og virðiliga lýstir.

Tað er avgjørt eingin ivi um, at her er talan um ein tilætlaðan mismun. At

hetta er so, verður heilt greitt undirstrikað av, at í tíðindasendingini sama dag vórðu borin onnur greitt minni týðandi tíðindi um fakkfelagsviðurskifti, sum at ongar samráðingar fóru at vera millum fíggjarmálastýrið og

eitt av almennu fakfeløgum áðrenn summarfrítíðina.

Og tað er heilt óneyðugt at fundera yvir orsøkina til henda mismun, sum er fullkomiliga í samsvari við tíðindaflutningin annars.

Bjargingarútgerð

á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslökkviutgerð, bjargingar og trygdarútgerð. Umboð fyri kenda danska merkið "Viking".

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirtrivilsisdraktir
- Flótiðraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartranspondarar
- Eldslökkjappar
- Eldávaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

Fáið FF-blaðið
til dyrnar í 3
mánaðir fyri
einans 50
krónur

Ringið á tlf. 31 15 69 ella
sendið okkum ein teldupost
á ff-blad@post.olivant.fo

Anette Wang var serliga kend fyri sítt arbeiði fyri Amnesty International.

Ein eldsál er farin

Minningarorð um Anette Wang

Tann 20. juli slóknaði Anette Wang stillisliga 90 ára gomul, og við henni er ein merkisverd eldsál farin.

Tá Anette fylti 90 ár á mikkjalsmessu í fjør høvdu vit eina heilsan til hennara, og innihaldið í hesi avskeðsheilsan til hennara verður ein partur av tí, sum varð skrivað tá.

Vit søgdu, at Anette var - um nøkur - ein merkis-kvinna. Hon er ein av teimum mongu dønum, sum hefur ríkað okkara samfelag.

Anette var upprunaliga dansk, fødd og uppvaksin í Helsingør við Oyrasund. Foreldrini hjá henni vóru Alma og Erik Faber. Pápin var lækni, og í 1897-98 var hann lækni í Havn.

Anette var fødd í 1911 saman við eini tvíbura-systir, Birgitte, sum framvegis er sera bragdlig, og

sum var við til jarðarferðina. Tær vóru yngstar av fyra systkjum. Tá var Erik yvirlækni á Montebello Kuranstalt á Helsingør-leiðini. Hann doyði rættliga ungur, tá Anette var 18 ára gomul. Hon fór at læra til farmaceut, og aftaná tað fór hon fyrst at arbeiða á apoteki og síðan á Novo Nordisk, sum var og er ein stór heilivágsfyrirøkka. Síðan kemur krígið, sum var ein tung tíð hjá dønum. Í 1945 heldur Anette, at nú skal hon royna okkurt nýtt. So hon søkir og fær arbeiði á Tjaldurs Apotek, og her arbeiðir hon, til hon leggur frá sær fyri aldur.

Í Føroyum kemur Anette at kenna Knút Wang. Tað rann saman teirra millum, og tey giftast í 1947, og í 1949 taka tey Sverra til sín. Við hesum giftarmáli kemur Anette

beint inn í føroyskan politikk. Knút var jú ein kendur og hvassorðaður blaðstjóri á "Dagblaðnum". Í 1958 verður hann eisini valdur inn á ting, har hann situr til 1974.

Tók sær av børnunum Tað merkisverda við Anette var, hvussu upptikin hon var av sínum medmenniskjum. Tá ið útvarpið fyri nøkrum árum síðani hevði røðina Brenni-depilin, var Beata L. Samuelsen eitt av "ofrunum". Tá ið hon varð spurd um ein persón, sum hon hevði serliga virðing fyri, tók hon til Anette. Tær vóru grannar í Trøndargøtu, og Beata minnst hana sum eina, ið dugdi so serliga væl at taka sær av børnum. Hetta kom serstakliga børnunum í grannalagnum til góðar. Serliga

merkisvert var hetta, tí hon var einasta konan har á leiðini, sum arbeiddi úti, og sum tí skuldi havt minst avlopstíð. Men tað var eingin forðing. Eitt av tí, sum Anette gjørdi, var at spæla sjónleik við børnunum. Tey vandu sum við røttum sjónleiki, og høvdu eisini framførslur í Sjonleikarhúsinum, har Knút eisini var virkin sum sjónleikari. Millum leikirnar minnst Anette sjálv til David Crockett, Karius og Baktus og so Robin Hood. Hetta vóru alt spennandi og stuttligir leikir hjá børnum. Ein, sum annars eisini var við í hesum, var Fraser Eysturoy, ið eisini var kendur sum sjónleikari.

At tað loysir seg at vera góður við børnini, kann Anette ásanna dagin í dag. Sverri hevði nógvar vinir, og teir kendu seg rættiliga væl hjá Anettu og Knúti. Her kundu teir savnast, tá teimum lysti, og um teir gjørdu nakað um seg var eingin trupulleiki! Sverri hefur búð niðri í nógv ár, men framvegis hevði Anetta neyvt samband við kammeratarar hjá honum. Teir vitja hana, og nú hon ikki var so sjálvhjálpin sum fyrr, skuldi hon bert nevna eitt orð við teir, og teir gjørdur henni teir beinar, sum tørnur er á.

Sálin í Amnesty International

Tað, sum Anette serliga er kend fyri, er hennara arbeiði fyri Amnesty International í Føroyum. Hon kundi rættiliga øsa seg um órættvísi í heiminum, og her var ein ítøkiligur møguleiki at gera nakað við tað. Anette var við til at stovna føroysku deildina í 1965, sum danin Roland Thomsen tók stig til. Anette var sera virkin

í hesum arbeiði inntil fyri nøkrum fáum árum síðani. Nógv av hesum árunum var hon eisini formaður. Tað er eingin ivi um, at Anette eigur stóran part av heiðrinum fyri, at føroyska deildin í mun til fólkatalið hefur hægsta limatal av øllum deildum. Eitt av hennara virkisøkjum var at skriva "urgent actions", sum vóru skundbrøv, ið skuldu skrivast til stjórnir um ávísar fangar. Av slíkum brøvum hefur Anette skrivað í túsundavís á síni gomlu skrivmaskinu, so tað er eingin ivi um, at hon hefur gjørt sín part at geva bølmennum úti í heimi ringa samvitsku. Tað verður eisini í dag viðurkent, at úrslit spyrjast burtur úr slíkum arbeiði, hóast hetta kann vera torført at staðfesta. Tað er eisini heilt í hennara anda at senda pening til Amnesty heldur enn blómur til jarðarferðina.

Hetta arbeiði førði eisini til persónlig sambond. M.a. kom hon at kenna eina familju í Suðarafriku, har maðurin sat sum politiskur fangi á Robbin Islands, uttanfyri Cape Town. Hetta var sama oyggin, har Mandela sat í ártíggir. Anette hevði samskipti við konuna í nógv ár, meðan maðurin sat fangi. Hon fór eisini tann langa teinin at vitja hendan fangan og familju hansara, eftir at hann varð latin leysur. Maðurin er síðan deyður, men Anette hevði framvegis samband við konu og dótur. Hesar havi eg sjálvur eisini vitjað í Suðrafrika og kann váttast, hvussu takksom tey eru um tann stuðul, sum tey finga frá Anette, tá ið ringast stóð til. Henda familjan veit í hvussu er, at Føroyar eru til! Vit eru í hvussu er

nøkur, sum vilja halda hetta sambandið viðlíka.

Í 1992 byrjaði Føroya Blaðmannafelag at býta út "ársins rós". Anetta var tann sjálvskrivaði móttakarin av hesum heiðuri, og síðan hefur blaðmannafelagið ikki kunnað komið í tankar um nakran annan, sum er verður henda prís.

Valdi Føroyar

Knút doyði í 1976, bert 57 ára gamal. Men Anette valdi at vera verandi í Føroyum. Her hevði hon sínar vinir, og tað var ikki minst Amnesty arbeiðið, sum bant hana til Føroyar. Hon búði heima hjá sær sjálvari til tað seinasta. Hetta var tað hon vildi. Her fekk hon ofta vitjan av sínum vinum. Henni dámdi eisini sera væl at koma yvir í "tilhaldið". Hon hefur eisini ferðast nógv uttanlands í síni pensjonistatilveru. Eins og hon var virkin so leingi, hon kundi. M.a. gekk hon til franskt í kvøldskúlanum. Til tað seinasta brendi hon fyri rættvísi og østi seg um skilaloysi, sum er bæði her og har.

Undirritaði kom at kenna Anette gjøgnum Amnesty, og var tað ein fragd at kenna hana. Hon var sera práttingsom og fyríkomandi, men hon kundi eisini bíta frá sær. Men tað var eingin, sum fekk ilt av tí.

Anette fekk ta gleði at kunna halda 90 ára føðingardag sín niðri í Danmark saman við tvíburastrini Birgitte. Fleiri av hennara føroysku vinum vóru eisini við. Men aftaná føðingardagin fór at ganga niður á bakka hjá Anette. Hon gjørdist alt veikari og veikari, og nú varð so hennara fjørður rógvin. Men hon fekk eitt ríkt lív, og nógv eru takksom fyri at hava lært hana at kenna.

Samhugurin fer til Sverra! Ærað verið minni um Anette Wang.

Óli

Her síggja vit Sverra saman við Birgitte, tvíburaðasystir Anettu og son hennara Henrik, sum vóru við til jarðarferðina. Av at verða 90 ár er Birgitte ótrúliga røsk. Hon gekk allan vegin úr Vesturkirkjuni og út í kirkjugarðin. Heima tekur hon eisini súkluna, um tað skal vera. Sjálv er Birgitte lögfrøðingur og hon arbeiddi sum dómarafulltrúi. Maður hennara Erik Andersen varð í nógv ár landsrættarforseti. Tað var hann sum skipaði fyri, at landsrætturin skuldi koma til Føroya heldur enn at "kundarnir" máttu fara til Danmarkar. Og sjálvur var hann eisini í Føroyum við landsrættinum. Tey bæði finga 4 børn og átta barnabørn.

Henrik er eisini lögfrøðingur og arbeiðir sum advokatur í Keypmannahavn. Hansara serfrøði er konkursbúgv. Hann hefur eina dóttir og tveir versynir sum eru lögfrøðingar, men tey tosa kortini ikki bert um jura, tá familjan kemur saman.

Her síggja vit Anette, Sverra og Knút fyri einum 50 árum síðani.

Streymmátingar og streymsimuleringar

Knud Simonsen

Sjóvarfalsrákið millum oyggjarnar kann verða rættiliga hart, og góður kunnleiki til streymviður-skiftini er avgerandi fyri so at at siga øllum virksesemi á sjónum á okkara leiðum. Í 1999 gingu Landsverkfrøðingurin, Fiskirannsóknarstovan, P/f Fiskalíng og Náttúruvísindadeildin á Fróðskaparsetri Føroya saman um eina felags verkætlan, ið hevði til endamáls at gera eina lýsing av streymviðurskiftunum millum oyggjarnar grundað á streym- og vatnstøðumátingar og teldusimuleringar av sjóvarfallinum við serligum atliti til alivinnuna.

Mátingar
Fiskirannsóknarstovan og Landsverkfrøðingurin hava gjørt vatnstøðu- og streymmátingar ymsa staðni millum og kring oyggjarnar síðani fyrst í sjeytiárunum. Hesar mátingar vórðu gjørdar tøkari til verkætlanina. Harumframt hevur Landsverkfrøðingurin gjørt streym- og vatnstøðumátingar ymsa staðni millum oyggjarnar sum liður í verkætlanini. Tá ein streym- ella vatnstøðumáting er tøk, ber til at nýta taltilfarið til at gera lutfalsliga neyvar útrokningar av rákinum ella vatnstøðuni fyri rættiliga langa tíð aftaná og áðrenn sjálva mátingina. Sum kunnugt, so er sjóvarfallið tengt at broytingunum í støðunum hjá mánanum og sólini í mun til jørðina. Á einum ávísam staði hugsa vit okkum, at flóðaldan í veruleikanum er úrslitið av fleiri aldum, har hvør teirra hevur ein títteleika, sum vit kenna frá rørsrunum hjá mána-num og sólini, og av einari hædd og fasu, sum eru tengdar at staðnum. Út frá mátingunum verða hæddirnar og fasurnar ásettar við hjálpi av støddfrøðiligum hættum, sum ikki verður komið nærri inn á her. Tá hetta er gjørt, ber til at gera for- og aftursagnir. Neyvleikin av for- og aftursagnunum økist jú fleiri aldur kunnu takast við, og tað er tengt at, hvussu leingi mátað er. Rákið ávirkast nakað av vindi og skiftandi lufttrýstum, men hetta er ikki við í hesum útrokningum. Ein máting gevur soleiðis eina góða lýsing av streymviðurskiftunum á máttastaðnum. Fyri at

gera eina neyva lýsing av einum øki, t.d. av einum sundi ella av einari heilari vík, so er neyðugt við nógvum máttistøðum, og tað er sera arbeiðskrevjandi og kostnaðarmikið.

Teldusimuleringar
Á Náttúruvísindadeildini hevur verið arbeitt við at simulera sjóvarfallið millum oyggjarnar á teldu. Framferðarhátturin er, at botndýpi í økinum, ið ein ætlar at simulera, verður lagt í eitt elektroniskt rútanet, nakað líkandi sum ørkini flestu okkara nýttu í rokni-tímunum í skúlanum á sinni. Dýpið má verða kent í hvørjum einstøkum punkti í rútanetinum, og til hvørt knútapunkt hoyra nakrar støddfrøðiligar líkningar, ið gera tað møgulegt at rokna rákið frá einum punkti til eitt annað. Tal av slíkum rokni-punktum verður givið av støddini av økinum, ið ein ynskir at simulera, og fjarstøðuni millum punktini. Jú tættari tað er millum punktini, jú neyvari kann úrslitið gerast, men talið av punktum, ið kunnu takast við, er avmarkað av støddini av telduni, ið verður nýtt. Av tí at økið er avmarkað, so verða nakrar av rondunum onkunstaðni úti í sjónum. Á hesum rondunum mugu vit kenna rákið, og fáa vit hettar frá simuleringunum, ið fevna um enn størri øki ella stundum frá mátingum. At byrja við er onki rák inni í økinum, men sum frálíður verður rákið í javnvág við rákið, ið vit kenna fram við rondunum. Vit kunnu samanbera við eina balju fylta við vatni, har vit taka í kanti og byrja at lyfta og lora baljuna við regluligum rørsrum. Um vit ikki eru ov ógvuslig, so fer vatnið í baljuni at skvagga í javnvág við okkara rørsur, tá ein løta er liðin.

Tað, sum er greitt frá higartil er rein stødd- og teldufrøði. Um sæð verður burtur frá framferðarhættunum á rondunum, so er eingin máting nýtt higartil. Aftaná at ein simulering er komin í javnvág, so sleppur hon at koyra ein tíð aftrat, og vit gera eina máting í hvørjum einstøkum rokni-punkti, ið verður viðgjørd á sama hátt, sum ein mátað tíðarrøð verður. Fyri at kanna um úrslitið er á einari leið, verða hesar støddfrøði-

liga framleiddu mátingar samanbornar við veruligar mátingar, har sum tær eru tøkari. Eisini streymkort, ið streymkønnir hava gjørt, verða nýtt til samanberingar. Í nevndu verkætlan varð sjóvarfallið simulerað við 100 m fjarstøðu millum rokni-punktini. Av tí at tøkari telduorkan er avmarkað, eru Føroyar býttar í 3 øki, norður-, vestur- og suðurøkið, sum víst á mynd 1. Økini hava millum 159.000 og 351.000 rokni-punkt.

Hvat fæst burturúr?
Høvuðsendamálið við verkætlanini var at vísa á møguleg øki, ið kunnu verða nýtilig hjá alivinnuni. Nakað av taltilfarinum er nýtt til at rokna hagfrøðitøl fyri sjóvarfalsrákið, og er hetta tøkum kunningarskipanina STREYMALD, sum liggur á heimasíðuni www.streymkort.fo. Fa Telduráðgevin hevur gjørt skipanina vegna og saman við Náttúruvísindadeildini. Harumframt verða framleidd teldutøk streymkort. Nøkur dømi eru á myndunum 2 og 3, og fleiri er á heimasíðuni: www.sleipnir.fo/setur/nvd/Havfrodi/Sjovarfall.

Taltilfarið, sum er framleitt, er eisini ætlað til at rokna hvaðani sjóvarfallið kann føra lutir á sjónum. Hesar útrokningar eru eitt av grundarløgunum undir skipanum, ið verða nýttar til at meta um, hvagar eitt óheppið útlát kann fara, hvussu æti verður flutt á landgrunninum, hvussu sjúka í alivinnuni kann ferðast, og í leiti- og bjargingarskipanum (LOB). Teldusimuleringar kunnu altíð gerast betri, og ætlanin er at halda á við hesum virksesemi á Náttúruvísindadeildini við modellum, ið hava tættari millum rokni-punktini, nýggjum støddfrøðiligum hættum at lýsa náttúruna, og neyvari botnkortum. At talan bert er um modell av náttúruni verður áhaldandi staðfest við støðugt vaksandi taltilfari frá mátingum av vatnstøðu og streymi, men einahelst eru frágreiðingar frá streymkønum fólki kring landið ein avgerandi fyritleyt fyri, at vit kunnu fáa eina ábending um modellini nøkulunda samsvara við náttúruna.

Vit gera allar vanligar bilumvælingar sera bíliga - so sum:

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir, koplingar v.m.

For- og bakhjólsléiðir og akslar

Og so hava vit tey vælumtókta "TYFOON" dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvalsbilar

FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

Vit hava eykalutir á goymslu og útvega teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust og hondgjørdir goggar

Bustirnar eru royndar umborð á føroyskum línuskipum við góðum úrslitið. Tær halda væl betri og fara betri við línuni.

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 424034 · 423002 · fartlf: 213317

Flottislið
(limur í Føroya Blindafelag)

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

Arbeiðarasøga í Havn

Erland Viberg Joensen

Í gomlum døgum lógu skip í Havn úti á Redini. Tey vórðu lossað og lastað við sonevndum lossjaktum, ið sigldu við vørum og góðsi millum skipini og handilshúsini inni á Eystaru- og Vestaruvág.

Seinast í 19. og fyrst í 20. øld var Havnin, sum havnarmaðurin William Heinesen hevur sagt, havnarbýurin við ongari havn, men vaksandi virkseimið í tí nýggja fiskivinnusamfelagnum hevði tørv á havn og nýmótans hentleikum at avgreiða vaksandi fiski- og farmaskipafлотan. Í 1929 varð fyrsta stig av stóru byggingini av havnini í Havn liðugt. Tá fóru skip at leggja at, og byrjaði veruliga lossingin í Havn. Hetta slagið av arbeiði verður kent undir heitinum lossing 'upp á tann gamla mátan', og gekk alt fyri seg við berum vøddum og snildum arbeiðsrørslum.

Í dag verða stór platta- og bingjaskip lossað, og havnin sær heldur spøkilsiskend út og líkist í so máta havnum aðrastaðni. Skipini hava skund. Tað hava tey altíð havt, men ongantið so skundsom sum í dag. Nakrir fáir tímar ganga, og skipini eru burtur aftur, liðug og avgreidd.

Við atlitni at menningini av havnini, bæði eyðsýndum karmum og umstøðum hjá Tórshavnar havn, fer verkætlanin afturum ta byggiteknisku søguna og fevnir um virkseimið í havnini, um arbeiðslívið og tilveruna hjá lossingarmonnunum í tíðini uml. 1930 og fram til dagin í dag.

Kaiin í Havn er eitt avmarkað øki. Tá ið farið verður í holt við eitt slíkt staðartrongt evnið, eru ymiskir tættir neyðugir, og verða fleiri viðurskifti tikin uppí. Verkætlanin fer aftur í tíð og hyggur at býarmenningini av Havnini. Í tí gamla samfelagnum var Havnin sum búpláss í einari serstöðu, og á gáttini til nútímanssamfelagið menti Havnin seg og gjørdist virkin havnarbýur.

Verkætlanin setur á tað arbeiðaraalmennið, ið kyknaði eftir samfelagsskiftið fyrst í 20. øld, tá ið fiskimenn og arbeiðsfólk á

landi skipaðu seg og stovnsettu føroysku arbeiðara- og fakfelagsrørsluna. Kortini er verkætlanin ikki at fata sum fakfelagssøguligt verk, men fer inn í arbeiðsdagin og út í arbeiðslívið á Kaiini.

Ymsu lossingarnar verða tíðarfestar og viðgjørðar. Skeiðið 1930 fram til í dag kann bítast sundur í styttri tentativ skeið, har hugt verður at skiftandi útgerð og tøkni, og er áhugavert at síggja, hvussu ið menningin var vorðin aðrastaðni, fyri síðani at koma aftur á beint, tá ið Havnin sum ein lítill norðurlandskur havnarbýur verður lýstur.

Kaiin er eitt arbeiðsumhvørvi, ið minnir um smærri havnir í stórum havnarbýum. Verkætlanin tekur støði í arbeiðinum á Eystaru bryggju og í minni mun nýggjara partinum av Tórshavnar havn, Vestaru bryggju, ið meira er at rokna sum ídnaðarhavn og hevur tí annað søguligt andlit og annan atburð. Um-hvørvið hinumegin, úti á Kaiini, hevur havt sítt serliga tónalag. Lossingararbeiðið kann bítast í ymsar lossingar: landing av fiski, salt-, kol-, timbur-, sement-, tunnu- og stykkja-góðslossing. Arbeiðs- og mannagongdir kunnu tykjast einans at hava savnsáhuga, men samvirkjanin í arbeiðinum er spennandi og eigur eisini innivist.

Ein havnarbýur er í tveimum, nevniliga havnin og sjálvur býurin, men hesar støddir mynda tó eina symbiotiska eind, og fram til seinast í 1970-árunum var Kaiin miðjan í býnum, ið hvørt mansbarn kendi og vitjaði. Kaiin hevur altíð verið ein mansverð, og teir, sum hava fingið eina lossing, kenna seg aftur í ítøkiliga arbeiðinum, og tí lívsformi, ið snaraðist um uppstillingina í pakkhúshurðini, tá ið formaðurin kom og tók burtur úr fjøldini av monnum, ið møttu upp at fáa ein lossikjans. Hetta var mannagongdin, ella starvssetanarskipanin, fram til uml. 1970 ella longur. Tað var ikki altíð nóg mikið av arbeiði til allar hendur, og ungir dreingir og vaksnir menn noyddust til hús aftur. Uppstillingin er kend í at

kalla øllum havnarbýum í heiminum.

Verkætlanin er um serligu arbeiðaramentanina á Kaiini og tey skiftandi sosialu viðurskiftini, ið sóust úti í samfelagnum. Høvuðskeldubólkurin eru munnligar heimildir. Nakrar teirra vóru til, áðrenn verkætlanin fór í gongd, men tær flestu síðan 1998, og eru bandaðar samrøður. Hetta er munnlig søga, við søguni úr neðra sum sjónarhátt. Eisini antropologiskir, etno- og sosio-logiskir hættir hava verið troyttir og hava givið íblástur.

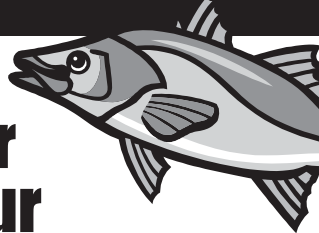
Tórshavnar havn, Mentamála-deild Tórshavnar býráð, Vísindagrunnur Føroya Sparikassa, og síðani Mentamálastýrið, eftir umsókn, viðgjørda í Granskingarráði Føroya, hava latið fígging til verkætlanina, Lossingarmenn í Havn. Verkætlanin fer fram á Søgu- og samfelagsdeildini á Fróðskaparsetrinum.

Lossingarmenninir í Havn er liður í og undirverkætlan av størri verkætlan, Færøerne - tradition og modernitet. En helhedsanalyse af den sociokulturelle udvikling på Færøerne, ið er samstarv millum Føroya fornminnis-savn og Søgu- og samfelagsdeildina, og verður fíggið av Statens Humanistiske Forskningsråd.

AGN

**sild
kúfiskur
makrelur
høgguslokkur**

hava dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

**STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744**

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

SKIPSTIMBUR & APTERING

Vit átaka okkum alt arbeiði innan skipstimbur og aptering, so sum nýggja messu, brúgv ella lugar.

**Fa. Skipstimbur
og aptering**

v/Jón Jacobsen · FO-470 Eiði · Tlf: 22 23 86

we make fishing more profitable

Vit framleiða og umvæla öll slag av trolum, so sum:
 ■ Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flóttrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:
 ■ Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umframt:

- Vaska og impregnera nótir
- Levera kompletta fortoyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgerð til trol, nótir og alivinnuna

VÓNIN LTD.

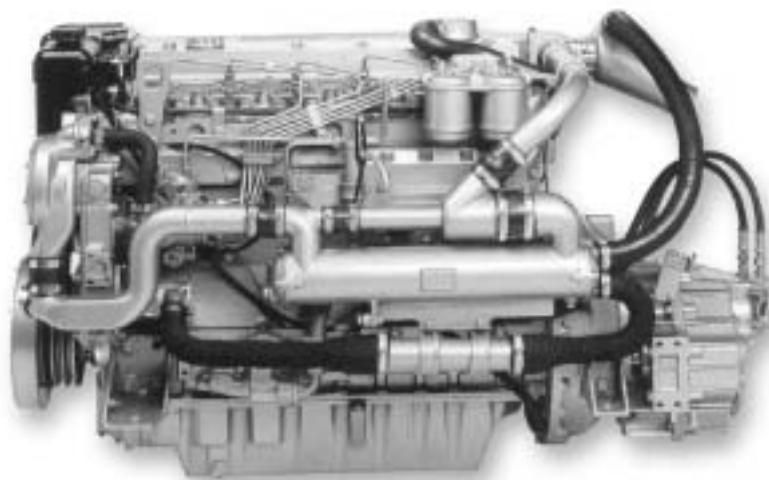
Hövuðsskrivstova:
 Vónin P/F
 Bakkavegur 22
 530 Fuglotjørður
 Telefon 444 246
 Telefax 444 579
 www.vonin.com

Tórshavn:
 Áloker
 Telefon 35 43 91
 Telefax 31 33 19

Miðvágur:
 Telefon 33 29 46

Vit umboða...

Perkins motorar

**Ringið og hoyrið meiri um
vælumtóktu motorarnar!**

AWI-Boats Service

Tlf: 44 85 85 • Fax: 44 87 85

SKIPASMIÐJAN

Filtur
 Brennoljufiltur
 Sm. oljufiltur
 Luftfiltur
 Vatnfiltur

P/F Tórshavnar Skipasmiðja
 Tel: 31 11 55 • Fax: 31 11 25

P/F Skipasmiðjan á Skála
 Tel: 44 11 55 • Fax: 44 11 25

24 tíma Vakt
 tlf: 21 11 55

www.faroeyard.fo • E-mail: sale@faroeyard.fo

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismissnýtarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælomin at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
 Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
 Tlf. 31 55 75

Til minnis um Mallu í Funningi

Sunnumorgunin 21. juli andaðist Malla Reynbúð stillisliga, beint áðrenn hon hevði fyllt 101 ár tann 1. august.

Malla var ein megnarkvinna. Tá hon fyllti 100 ár, høvdu vit eina drúgva frásøgn um hennara hendingarríka lív, har hon fyrst og fremst hevði livað fyrri onnur. Her skal bert leysliga verða trivið í okkurt av hesum.

Ættin
Malla var dóttir Osvald Jacobsen og konuna, Karolinu, sum bæði vóru funningsfólk. Systkini hjá Mallu vóru Magnina, Jákup Sigurd, Dia og Jóhannes. Nú livir bert Jóhannes, sum býr í Fuglafirði, eftir. Hann lærði til skómakara hjá mammubeiggjanum, gamla Knút skómakaranum í Havn, og hann gjørdist ortopediskur skómakari í eitt mannminni.

Til Havnar sum ung
17 ára gomul kom Malla á fyrsta sinni til Havnar. Henni kom at dáma sera væl í Havn. Her hevði hon nógv ættarfólk. Tvær mostarar giftust til Havnar. Tær vóru Fía, sum giftist við Jóan Hendriki Egholm og Nella, sum giftist við Vilhelm Tórsheim. So var tað mammubeiggin Knút, gamli Knút skómakarin, sum giftist við Isalínu hjá Poul í Geil. Hon var systir til Djóna í Geil og Elspu, sum giftist við gamla Sloan. Til samans átti Malla 26 systkinabørn í Havn.

Í Konradsbrekku
Tá ið Malla kom til Havnar fyrstu ferð at arbeiða, var tað fyrri at passa systkinabarnið, Mallu hjá Isalínu og Knút, upp, tá ið hon fekk dótturina, Elinu. Tær kallaðust báðar Malla eftir teirra felags ommu í Funningi.

Tá Malla seinni fekk Knút (Háberg) vóru aftur boð eftir Mallu, og tær vóru blivnar so væl, at Malla gjørdist gumma Knút, sum nú er 81 ára gamal.

Mundi blivið dani
Malla giftist 37 ára gomul við Dánjal Mart-

ini, sum eisini var úr Funningi. Og tað var um eitt hár gjørt, at Malla ikki gjørdist dani. Dánjal Martin var sjómaður og skipsførari, sum sigldi úti í heimi. Tá var tað ikki so høgligt sum nú við frítíð og ferðingarmøguleikum heim, sum tað er í dag. Dánjal Martin sigldi við donskum skipum, og tá lá tað best fyrri at búgva í Danmark. So, hann útvegaði teimum báðum eina íbúð í Keypmannahavn. Hann kom so heim at fyrireika flytingina til Danmarkar. Men áðrenn tey sluppu avstað aftur, varð Danmark hersett av týskarum og harvið brustu allar hesar ætlanir. Tey blivu verandi í Funningi, og Dánjal Martin sigldi við føroyskum skipum alla sína tíð.

Funningur varðveitti eitt av sínum ítarstu loysingarfólkum. Malla hevur alla sína tíð verið áhugað í politikki á sjálvstýrisvonginum. Hevði tað gingið, sum Høgni Hoydal upprunaliga ætlaði, hevði Malla fingið fullveldið í 100 ára føðingardagsgávu, men soleiðis skuldi ikki ganga...

Hevur ofrað seg
fyrri onnur
Dánjal Martin og Malla fingið eingi børn sjálv. Men tey tóku John til sín sum sín egna. John var sonur Petru og John Mackay, sum var enskur

hermaður undir krígunum. John var teirra yngsta barn, og tá Petra gjørdist deyðasjúk, stutt eftir at hava átt John, vildi hon, at hann skuldi fara til Mallu og Dánjal Martin at vera. Her fekk hann eitt stak gott heim, fult av allari teirri umsorgan, sum er eitt eyðkenni fyri Mallu. Heimini hjá Mallu og Mackay hava verið og eru sum eitt hús. Hetta hevur so eisini merkt, at MacKay fólkini eru vorðin partur av familjunni hjá Mallu.

Malla fær annars tað umdømi í Funningi, at hon hevur verið eitt álitisfólk, sum hevur livað fyrri onnur. Fyrst og fremst fyrri foreldur og systkin og síðan fyrri øll hini. Hon hevur verið kirkjuverji í nógv ár. Hevur nakað verið á vási í Funningi, vórðu boð send eftir Mallu, sum t.d. at vera kokkur, og mangt er við hildið inni hjá henni. Hetta var ikki bert sum at siga tað, tí hvørja ferð skuldi stovan ruddast fyrri innbúgv. Eitt brúdleyp hevur verið hildið heima hjá teimum. Men Malla ásannaði tá, at tað bar als ikki til at halda brúdleyp uttan, at rúsdrekka so ella so kom uppí leikin. Rúsdrekka vildi hon ikki vitað av. Sum nevnt, hevur tað eisini verið førningur úr barnaheiminum.

Aftrat hesum var

Malla so sjáldsama ættarkær. Sjálvt ommubørn hjá hennara systkinabørnum roknar hon sum sína næstu ætt. Tað skal eisini sigast, at ættin hjá henni hevur lønt henni tað aftur og hava rættliga verið um hana, og "fastur" hevur verið ein krumtappur í hennara tilveru.

Malla hevði eisini gott skil á ætt umframt á so nógvum øðrum, so tað var altíð ein stuttleiki at kunna sita og prátta við hana. Tað er ikki smávegis, sum hon visti. Nevnt kann vera, at Marius Johannesen, sum var systkinabarn Mallu, skrivaði í 1985 eina Funnings søgu "Fer hvirla yvir Funningsfjørð". Í formælinum takkar hann Mallu, "sum veit so nógv og sum minnst so vælsignað væl til". Tað vóru vit fleiri sum kunnu sanna.

Dánjal Martin doyði fyrri nøkrum árum síðani. Malla búði heima hjá sær sjálvari til stutt undan hon fyllti 100. Tá kom hon at búgva á sambýlinum, "Korndalsbýlinum" á Eiði, og her treivst hon so ómetaliga væl. Tey vóru eisini góð við hana.

Í vár var tað greitt, at Malla var viknað, og nú var henni væl unt at fáa hvíld.

Ærað verið minnið um skyldkonuna Mallu.

Óli

Takkið í øllum førum!

"Takkið í øllum førum! Tí at hetta er vilji Guðs í Kristi Jesusi til tykkara".
(1. Tess. 5.18)

Mong siga: "Annaðhvørt er henda áminningin manna-hugsan, ella er hon kristiligur heilaspuni". Grundgevingin er so tann, at tað er ógjørligt, ja órættvíst at takka í øllum førum.

Onnur hugsa, at henda áminning má vera skrivað til ein ríkan og frískan persón, sum hevði alt, hann ynskti sær. Men nei. Í ørindi 27 sigur ápostulin: "Eg leggi tykkum við Harranum dýran við, at tit lata brævið verða lisið upp fyrri øllum brøðrunum." Hetta er sostatt ein áminning um Guðs vilja til alt Guðs fólk.

Heimsins børn óttast, knarra og gremja seg - og við røttum, tí tey eru "uttan vón og uttan Guð í heiminum". (Ef. 2.12). Tey rokna einans við tí, sum kann siggjast, vigast og nertast við.

Guðs børn harafturímóti eru ein takkandi og lovprísandi skari, sum brýtur øll landamørk og finst í øllum húðalitum. Tøkkinn er lyndiseyðkennið hjá Guðs fólk. Tøkkinn er Guðs vilji og hevur náðina sum keldu.

Í Nýggja Testamenti kann orðið takk eisini merkja náði. T.d. 2. Kor. 4.15: "...fyrri at náðin, sum er økt við at náa til tess fleiri, má gera takkargerðina ríkiliga til Guðs æru."

Guðs børn takka móguliga ikki altíð, men tey hava altíð grund til at takka.

Guðs børn takka (í øllum førum) ikki tí:

- tey eru syndafrí
- alt eydnast hjá teimum
- tey verða spard fyrri mótgongd
- tey fáa allar bønir og øll ynski uppfyllt

men tí:

- "Náðin er nýggj á hvørjum morgni" (Harmlj. 3.22-23).
- "Um vit játta syndir okkara, tá er hann trúfastur og rættvísur, so at hann fyrigevur okkum syndirnar og reinsar okkum frá allari órættvísi" (1. Jóhs. 1.9).
- "Her niðri eru hinir ævigu armar" (5. Mós. 33.27).
- "Eg eri við tykkum allar dagar, alt til veraldar enda" (Matt. 28.20).

Tøkkinn og gleðin eru tvíburar. Har, sum tøkkinn býr og livir, har býr og livir gleðin eisini.

Tann, sum hevur lært at takka mitt í fátæktini, er ríkur. Men tann, sum ikki hevur lært at takka, er fátækur í øllum ríkidøminum.

Staravegur 15 • FO-100 Tórshavn • Tel: +298 31 38 97
Fax: +298 31 38 83 • E-mail: jwimport@post.olivant.fo

"Jógvan Weihe"

Mmm... Lanka-lína

Tann vælumtókta reyða svøvlalínan frá Sri Lanka, er aftur at fáa.

Hesar eru á goymslu: 3,5, 4,5, 5,5 og 6 mm.

Tilboð verða givin!

Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton, bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir

Vit útvega eisini:
Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kittlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísinn !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Faroe Islands
Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

DNV DANAK
Kvalitetssikring
ISO 9001:2000
Kvalitetssikring
ISO 14001:2004

HALDFØR

...mjólk frá mjólkarvirkinum altíð við umborð.

MBM

PM-bólkurin:

PM Heilsala

fóm Ísúr

ATLANTIC Kjøpmannahavn Sölufoð

PM Flutningur

Á røttum stað - til tíðina...

- Proviantur til skip
- Kappingarførir prísir
- Høgt tænastustøði

PM

P/F Poul Michelsen
Hoyvíksvegur 74, P.O.Box 200, FO-110 Tórshavn, Faroe Islands
Tel +298 31 46 50, Fax +298 31 81 63, e-mail: pm@pm.fo
Eftir vanligu arbeiðstíð ber til at ringja til Gunnar Mohr á fartel 22 15 91

Lyftivagnar

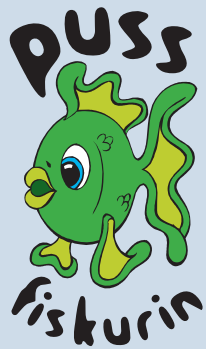
MODELL: PV25-R/PV25-G

- Orka: 2500 kg.
- PV-25R: Rustfríur
- PV-25G: Galvaniseraður
- Standard gaffillongdir 520 x 1000 mm
- Aðrar støddir kunnu útvegast

ES

P/F Esmar Simonsen
530 Kambsdalur (Fuglafjørður)
Tlf. 444405 - Fax 444629

Lærarin við næmingin:
Tú hevur somu villur í
fyrirsegnini sum síðu-
maðurin, hvussu ber
tað til?

- Næmingurin: Vit hava
sama lærara!!!

Kona mín er tvíburi!

- Hevur tú ongantíð
mussað hin tvíburan?
- Nei, og so hevur
beiggji hennara skegg!!!

Løgið allíkavæl, tá tú
skalt slökkja Windows
2000, skalt tú trýsta á
"Start"!!!

Um tað er 0 stig uttan-
fyri, og tað verður
dupult so kalt í morg-
in, hvussu kalt verður
tað so?

Hjá sálarfrøðinginum:

- Tygum vita væl, at tyg-
um ikki eru ein mús?
- Ja, tað havi eg funnið
út av.
- Hvat er so trupulleik-
in?
- Eg haldi ikki, at kettan
veit av tí!!!

Lítli Petur skuldi skriva
ein stíl um, hvussu tað
hevði verið, um einki
vatn var til. Hann skrivaði:

"Um einki vatn var til,
so høvdu menniskjuni
ikki lært at svomið, og
so druknaðu øll..."

Hoyrt á líkningarráð-
num:

- Lat okkum byrja við tí
punktinum, har tygum
hava avskrivað konu
tygara við 30 prosent-
um.

100 ára dagurin hjá Juliu

Eins og vit seinast kundu
hava umrøðu av tveimum
100 ára døgum, sum vóru
sama dag, kunnu vit hesa
ferð hava frásøgn frá báð-
um føðingardøgum.

Tað verður sagt, at
hetta var ein stórir dagur
bæði fyri Juliu sjálvari og
øllum hinum sum vóru
við.

Dagurin byrjaði við
morgunmati heima, har
bert tey nærmastu og al-
mennir persónar frá kom-
mununi luttóku.

Tað var eisini bræv frá
drotningini og mitt um
dagin var møguleiki fyri
einum lítlum døgurðas-
langi.

Kl. 15 savnaðist Julia
saman við allari síni stóru
familju hjá einum ommu-
barni. Tey vóru 75 tilsam-
ans. Her var drukkið
kaffi, tosað, røður hildnar,

sangir sungnir og gávur
pakkaðar út.

Ikki minst var gleði um
umrøðuna í FF-blaðnum
av báðum 100 ára døg-
unum. Henda umrøða
varð lisin fyrst av øllum
og var sjálvsagt umrødd
millum gestirnar.

Seinni var døgurði og
felags hugni áðrenn gest-
irnir fóru at ressat um kl.
22 tíðina.

Men Julia var sjálvsagt

tann síðsta sum fór, og
áðrenn fekk hon sagt far-
væl og tosað við allar teir
farandi gestirnar.

*Føðingardagsbarnið lesur
við áhuga í FF-blaðnum um
seg sjálva og javnaldurin
Mallu í Svínay.*

*Stóra familjumyndin
við børnum, ommu-
børnum, langommu-
børnum og verbørn-
um.*

dagsins MYND

Á ólavsøku var
ikki bert trongt á
landi. Bryggjan
niðri í Vágsbotni
hefur neyvan
nakrantíð verið
so avtaklað av
bátum sum hesa
ólavsøkuna.